

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - tel. 414646

Polletna naročnina . . . . . L. 1.500

Letna naročnina . . . . . L. 3.000

Letna inozemstvo . . . . . L. 4.000

Poštno čekovni račun: šte. 24/12410

Leto XXIII. - Štev. 14 (1145)

Gorica - četrtek, 8. aprila 1971 - Trst

Posamezna številka L 70

„Kdo nam bo odvalil kamen...?“ Zapojev veselo o kristjan!

Kristusovo vstajenje v luči koncila

Prvi dan v tednu — po naše na veliko nočno jutro zgodaj — so šle nekatere žene k Jezusovemu grobu, da bi mazlile njegovo truplo, ker na veliki petek ni bilo več časa za to. Na poti do groba jih je mučilo težko vprašanje: »Kdo nam bo odvalil kamen od vhoda v grob?« (Mr, 16, 3). Evangelisti poročajo, da je bil kamen silno velik. Same bi ga na noben način ne mogle odstraniti. Toda, ko so prišle bliže, so odkrile, da je bil kamen že odvaljen. Velika skrb je bila mimo.

KAMEN NA DUŠI

Navidezni Jezusov poraz je bil kamen, ki je tiste dni težil srca vseh njegovih učencev. Toliko upov so bili stavili na svojega Učenika. Sedaj pa je njegovo delo uničeno. Njegove napovedi o kraljestvu, ki ga bo ustanovil, se niso spolnile. V grobu leži premagan.

Žalost, težka kot kamen, je stiskala srce učencema, ko sta šla v Emavs. Bila je tako velika, da je »tujec«, ki se jima je med potjo pridružil, to takoj opazil: »Kakšni so ti pogovori, ki jih imata med seboj, da sta tako žalostna?«

Apostola Tomaža razjeda kamen verskega dvoma. »Gospoda smo videli,« mu zatrjujejo ostali apostoli. On po ne veruje: »Ako ne vidim znamenja žeblice na njegovih rokah in ne položim svoje roke v njegovo stran, ne bom veroval.«

Petra pa teži na duši velik greh: Gospoda je zatajil. Mu bo ta greh odpustil? Res ga je tisti večer na dvorišču velikega duhovnika »milo pogledal«. Toda Peter bi tudi iz Gospodovih ust rad slišal besedo odpuščanja. Rad bi vedel, ali ga Gospod še ima za prvega med apostoli. Ni morda sedaj prekljal svoje obljube, da bo nanj gradil Cerkev?

Tako so se apostoli in prijatelji Jezusovi vsi po vrsti spraševali: »Kdo nam bo odvalil kamen, ki nas teži?«

SAMO GOSPOD LAHKO POMAGA

On, ki je s svojo božjo močjo odstranil kamen, kateri je zapiral njegov grob, more odriniti tudi vsak kamen, ki se je zavalil na našo življenjsko pot in sedaj s svojo težo pritiska na naše ubogo človeško srce. Za njegovo božjo moč noben kamen ni pretežak.

Zenam, ki so bile na poti h grobu, je kamen po svojem angelu odvalil že preden so prišle do vhoda v grob. Marijo Magdaleno, ki meni, da so njenega Gospoda odnesli Bog ve kam, potolaži s tem, da se ji prikaže in jo nagovori z eno samo besedo: »Marija!«

Učencema na potu v Emavs vžge srce in ju pomiri s tem, da z njima lomli kruh. Tedaj spoznata, kdo je bil skrivnostni »tujec« in pri srcu jima naenkrat odleže.

Kako je odleglo tudi Petru, ko je videl, da se je Gospod njemu prvemu med apostoli prikazal. In kako dober je bil z njim! Ljubeče ga je pozval, naj pase njegova jagnjeta in njegove ovce.

In kako je znal Gospod odpraviti razjedajoči dvom svojemu apostolu Tomažu! Vse njegove besede ponovi in do črke izpolni vse zahteve nevernega učenca: »Deni svoj prst semkaj in poglej moje roke; podaj svojo roko in jo položi v mojo stran in ne bodi neveren, ampak veren!« (Jan 20, 27).

KAMEN JE ŽE ODVALJEN

Ti dogodki iz dni po Jezusovem vstajenju se neštetokrat ponavljajo tudi v našem življenju. Različni so kamni, ki se nam v življenju navalljo na pot. Tedaj se nam zdi, da stojimo pred njimi čisto brez moči. Zaskrbljeno se sprašujemo: »Kdo mi bo odvalil ta kamen?« In se dostikrat nit ne zavedamo, da je kamen že odvaljen.

Kristus nam odstranjuje kamne z grobov naših dragih. Smrt nam je ugrabila najljubša bitja. Tisoč prisrčnih vezi nas je družilo z njimi. Njih topla navzočnost nas je osrečevala. Pa so odšli od nas. Nemo počivajo v grobih. Mi pa se z bole-

čino sprašujemo: Kdo nam bo odvalil kamne z njih grobov? Kdo drugi, če ne Kristus, ki je dejal: »Jaz sem življenje in vstajenje. Kdor v me veruje, bo živel, tudi če umrje.«

In so še drugi grobovi, ki nas težijo ob poti našega življenja, grobovi v prenesenem pomenu, pokopani naši načrti. Cudovite upe smo gojili, obetali smo si uspeh in srečo, pa nam je bolezen, človeška zloba, naša nesposobnost vse prekrizala. Mrzel kamen je prekril vse naše sanje, našo vero v zmago resnice in pravice. Pa se pojavi Kristus in nam govori: »Moj jarem je sladak in moje breme je lahko. Kdor hodi za menoj, ne hodi v temi. Jaz sem pot, resnica in življenje. Jaz sem luč sveta.«

Premnogi pa si izkopljejo še drug grob, grob v katerega so zagrepli vero svoje mladosti. To vero so prejeli iz materinih rok kot najdražji zaklad. Pa se je v njihovem življenju nekaj zgodilo, kar jim je vero v Boga izpodklopalo. Morda je bila to živalska strast, morda brezverno okolje, morda pohujšanje nad Bogom, ki je trpljenje dopustil. Saj to ni tisti dobri in usmiljeni Bog, o katerem mi je v mladosti katehet govoril. Toda Kristus odgovarja: »Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi in jaz vas bom poživil.« Odvalil nam bo kamen z groba, v katerem počiva vera naše mladosti.

Največ med ljudmi pa je takih, ki so vero sicer na neki način ohranili, a Boga kljub temu pokopali. Kamen težkega greha teži njih duše, greha, ki še ni bil obžalovan, odpuščen in izbrisan. Navadno to ni en sam kamen, temveč cela gomila, velike skale, ki so zasule Boga. En greh je rodil drugega. Pred to grobljo stoji človek in se žalosten ozira, da bi mu kdo pomagal odstraniti to silno težo z duše. Pa je že tu Jezus in nam govori: »Zaupaj sin, zaupaj hči, tvoji grehi so ti odpuščeni. Pojdi in ne greši več.«

Pridružimo se tedaj Gospodu v njegovih velikonočnih skrivnostih. Položimo v njegov grob svojega starega človeka, potem ko smo križali svoja slaba nagnjenja. V noči velikonočnega bedenja vstanimo z njim kot nov človek. Velikonočno zmago slavje je nekaj posebnega, če ga doživimo z očiščenimi srci, saj nas ne teži noben kamen več.

Nobeden? O pač! Se en kamen čaka neke na nas. Ta se bo vlegel na naše truplo, ko nas bodo položili v grob. A tudi ta kamen je Gospod obljubil odvaliti, take z našega groba kot z grobov naših dragih — na sodni dan.

Zato pa: »Ni treba groba več se bati, ne bo na veke grudil nas, Gospod bo zopet v luči zlati častitljivo obudil nas. Zato raduje se srce, zato se hvalnice glase: Aleluja!«

Dr. J. K.

Angel Gospodov naznanja ženam, da je Kristus vstal in da živi

Kristusovo vstajenje je temeljni kamen naše vere, je bilo rečeno na drugem vatikanskem cerkvenem zboru. Vzemimo v roke nekatere koncilskih odlokov in se o tem prepričajmo!

»Kristus je vstal, s svojo smrtjo je uničil smrt in nam v obilju podelil življenje, da kot sinovi v Sinu božjem kličemo: Aba, Oče. Njega je Oče obudil od mrtvih, ga po- višal in posadil na svojo desnico; njega je postavil za sodnika živih in mrtvih« (CS 22, 45).

»Delo odrešenja človeškega rodu in popolnega božjega češčenja... je izvršil Kristus predvsem s svojim blaženim trpljenjem, vstajenjem od mrtvih in slavnim vnebohodom. S to velikonočno skrivnostjo je s svojo smrtjo uničil našo smrt in nam s svojim vstajenjem obnovil življenje« (B 5).

»Zato se nam je prikazal kot tak, ki je postavljen za Gospoda, Maziljenca in Duhovnika na veke« (CS 5).

»Bog je bil namreč človeka poklical in ga kliče, naj bo s celotno svojo naravo z njim združen v večnem občestvu neminljivega božjega življenja. Pridružen velikonočni skrivnosti bo kristjan šel, potem ko je bil upodobljen po Kristusu v njegovi smrti, okrepljen z upanjem, vstajenju naproti« (CS 22).

Kristusu se upodobimo predvsem po krstu. »V enem Duhu smo bili namreč vsi krščeni v eno telo. S tem svetim obredom se predstavlja in uresničuje združnje s Kristusovo smrtjo in vstajenjem. Pokopani smo bili z njim po krstu v smrti. Če pa smo bili z njim zraščeni v podobnosti njegove smrti, bomo tudi v podobnosti njegovega vstajenja« (CS 7).

»Kristjani izpovedujejo, da je treba vse človekove dejavnosti, ki jih vsak dan ogrožata napuh in neurejena ljubezen do samega sebe, očiščevati in spopolnjevati s Kristusovim križem in vstajenjem« (CS 37).

Treba se je torej očiščevati pri spovedi in s pokoro. In se udeleževati evharistične daritve ter velikonočne gostije:

»Naš Gospod je pri zadnji večerji, tisto noč, ko je bil izdan,

Kristus je vstal

Vsem bralcem Katoliškega glasa voščimo blagoslovljene velikonočne praznike! Od Boga naj pride na vse blagoslovljena duša in telo. Naj bi obhajali veliko noč predvsem s čistimi srci, z dušo, ki jo je oprala in okrepila Kristusova kri v svetih zakramentih in nato v velikonočni milosti vztrajali, opri na usmiljeno srce nebeškega Očeta ter rešeniške sadove njegovega Sina.

ustanovil evharistično daritev svojega Telesa in Krvi, da bi oveko- večil daritev na križu za vse čase, dokler ne pride, in da bi tako Cer- kvi, svoji ljubljeni nevesti, zaupal spomin svoje smrti in svojega vstajenja: zakrament usmiljenja, znamenje edinosti, vez ljubezni, velikonočno gostijo, v kateri se uživa Kristus, duša napolnjuje z milostjo in nam deli zastava pri- hodnje slave« (Lit 47).

»Ko se bo namreč prikazal Kri- stus in se bo izvršilo poveljčano vstajenje mrtvih, bo božje veličan- stvo razsvetlilo nebeško mesto in njegov svetilnik bo Jagnje« (CS 51).

Zato pa »človeku ni dovoljeno prezirati telesno življenje; na- sprotno! Človek mora imeti svoje telo za nekaj dobrega in vredne- ga časti, ker ga je Bog ustvaril in ga določil za vstajenje poslednji dan« (CS 14).

In kaj bo potem z obujenim telesom pravičnih? »Poučeni smo,« pravijo koncilski očetje, »da nam Bog pripravlja novo bivališče in novo zemljo, na kateri prebiva pravičnost in katere blaženost bo izpolnila ter prekosila vsa hrepenenja po miru, ki se porajajo v srcih ljudi. Tedaj bo smrt prema- gana in božji otroci bodo v Kri- stusu obujeni k življenju; kar je bilo vsejano v slabosti in minljivi-

vosti, si bo nadelo neminljivost« (CS 39).

Poglobimo se v te resnice, ki jih je zadnji koncil znova poudaril in z resnično doživetostjo obhajajmo velike spominske dneve odrešenja, da nam bo na veliko- nočno jutro radostno prepevalo srce: »Zapojev veselo, o kristjan, rešenja tvojega je dan!«

Odstop kardinala Tisseranta

Kardinal Tisserant se je odpovedal mestu knjižničarja in arhivarja rimske Cer- kve in se tako umaknil v privatno življe- nje. Ostal je še vedno dekan kardinalske- ga zbora. V službi rimske kurije je bil 60 let, torej kar pod šestimi papeži. Oprav- ljal je mnoge odgovorne službe. Med znan- stveniki je slovel zaradi odličnega znanja vzhodnih jezikov. Ko je lansko leto papež Pij VI. določil, da kardinali, ki so stari nad 80 let, ne morejo voliti novega pape- ža, se je čutil kardinal Tisserant zelo prizadet in dal nekaj ostrih izjav, ki so v svetovnem tisku povzročile vrsto raz- ličnih komentarjev.

Večja verska strpnost v Sudanu

Sudanski radio znova prenaša ob nede- ljah versko oddajo za katoličane in pro- testante. To dobrohotnost vlade smatrajo kristjani za znak popuščanja sovražnosti do krščanstva, katerega so oblasti prejšnja leta zlasti v južnih pokrajinah države, ki so s črnici naseljene, tako hudo prega- njale.

Smrt Boga, smrt človeka? Odmevi na obisk v Vatikanu

Mala dvorana Katoliškega doma v Gorici, v kateri SKAD prireja vrsto predavanj iz sodobne problematike, ni bila za dolgo tako zasedena kakor v četrtek 1. aprila, ko je mariborski pomožni škof dr. Vekoslav Grmič govoril o značilni modernejši tezi: Smrt Boga, smrt človeka? Kakih 150 udeležencev, predvsem mladih ljudi, tudi z onstran meje, je zelo pozorno sledilo predavateljevim izjavam, ki so na globoko rezale v duhovno tragedijo današnjega človeka, ki kljub silnemu razvoju znanosti in tehnike doživlja težko duhovno krizo, ko zanika ali vsaj dvomi o obstoju početnika vsega stvarstva, Boga, in tako izpostavlja samouničenje tistega, ki naj bi sedel na od Boga izpraznjeni prestol, človeka.

Predavatelj, profesor teologije in eden najboljših poznavalcev modernega ateizma, je predvsem skušal odkriti korenike, iz katerih sta zlasti marksistični in eksistencialistični ateizem izvajala svoj nauk o znanstveni nevzdržnosti verskih resnic in učila, da Boga ni in da Bog sploh ne sme biti.

Govornik je na kratko prikazal pot, ki je privedla do zanikanja Boga Proudona, ki je trdil, da se bo v družbi prihodnosti uveljavilo načelo popolne svobode, kajti vsaka oblast, tudi božja, je za človeka le sužnost. Nato je omenil Feuerbacha, prekora materializma, Hegla, oznanjevalca dialektične metode, in še zlasti njunega učenca Marxa, utemeljitelja historičnega materializma, ki je trdil, da je religija »opij za ljudi«. Njihova trditve, da ni Boga, ali da je Bog mrtev, ni izhajala iz razumskih dognanj in filozofije; bolj kot ukaz razuma je bila ukaz življenja: bila je zahteva postulatnega ateizma, naj se odpravijo krivične družabne razmere in bedni položaj delavskega razreda ter naj se zruši gospodarski liberalizem, kapitalizem, ki je brezsrčno izkoriščal delavca in nedoraslo mladino. Marksistični ateizem se je tako porodil iz silovitega protesta zoper socialno zlo v svetu. Predavatelj je nastanek podmene o smrti Boga prikazal na vsem razumljiv način: če naj bo človek absolutno svoboden, samostojen in ustvarjalni, mora pasti vse, kar ga podrejuje v odvisnost, kar ga odtuja; Bog pa človeka utesnjuje, s svojimi zapovedmi in npravnimi predpisi ga uklepa v neznosne okove, omejuje mu svobodno voljo; zato pa je potrebna emancipacija, osamosvojitve od Boga in njegovih zapovedi. Človekova avtonomnost in svobodnost zahtevata, da Boga ne sme biti, in ga zato tudi ni.

Dober delež pri nastanku teorije o smrti Boga pa je imel tudi eksistencialistični ateizem. Nietzsche, Sartre, Camus in sododni misleci so namreč postavili človeka v središče sveta in zgodovine in zahtevali, naj Bog prepusti svoj sedež človeku. Začeli so poveljčevati človeško osebnost, njegovo izvirnost in individualnost, človekovo absolutno svobodnost. »Svoboda je vse človekovo bitje!« je zapisal Sartre. Nad človek je bil za Nietzscheja »zadnji smisel zemlje«. Njegov Zarathustra pravi: »Rotim vas, bratje, ostanite zvesti zemlji in ne verjemite tistim, ki vam govorijo o nadzemskih nadah!« In zaključil je: »Bogov ni!« Bog je mrtev. Človekova absolutna avtonomija ne prenese odvisnosti od Boga, uveljavitev popolne človekove osebnosti zahteva odstranitev Boga, sekularizacija in desakralizacija življenja, to je odstranitev vsega božjega in verskega iz sveta, pomenita, da je človek postal polnoleten, da je vzel v lastne roke svojo usodo in da dokončno odklanja vsako obliko varuštva, tudi Boga samega. »Polnoletni svet,« tako piše Bonhoefer, »je svet brez Boga!« Z izrazom »Bog« ne misli sicer evangelijskega Boga, temveč »onstranstvo«, metafizični svet, ki pogojuje tostranstvo.

Opirajoč se na pastoralno konstitucijo »Cerkev v sedanjem svetu« (čl. 19-21) je govornik ugotovil, da tudi »verniki sami nosijo nekaj odgovornosti« za utrditve ateizma, ki je ponekod nastal kot »kritična reakcija« zoper posebne oblike verstva, ali boljše zoper vernike »ki s krivim predstavljanjem nauka ali pa s pomankljivostmi svojega verskega življenja pristni obraz Boga in religije bolj zakrivajo kakor pa odkrivajo.« Prav tako so negativno vplivali na versko prepričanje množice nekateri načini verskega pouka, npr. svetobeznost in prezir svetnih dobrin, prehuda zahtevnost, pretirana moralna kazustika, enostransko poudarjanje božje pravičnosti, kar je v neredkih povzročilo malodušnost in zavest nemoči, korak iz malodušja k obupu, k popuščanju in v nevero pa je bil le kratek.

Govornik si je v svojo širino in odprtostjo za sodobno problematiko in za no-

ve poglede osvojil srca poslušalcev. Ne da bi se spuščal v polemiko, je z znanstveno umirjenostjo razčlenil tezo o smrti Boga. V koncilskem duhu (čl. 2 C. v sod. sv.) je skušal pojasniti vzroke, ki vodijo ateiste v tajitev Boga. Vsi pa, verni in nevern, naj te vzroke premislijo, hkrati pa naj pomislijo, da če zanikamo Boga, ostanejo brez rešitve uganke življenja in smrti, krivde in trpljenja, tako da se mnogi neredko pogrežajo v obup.

Predavatelj se ni namenoma lotil kritične presoje teorije o smrti Boga, komaj omenil je »teologijo o smrti Boga«. Toda že sam naslov predavanja v obliki vprašanja: Smrt Boga, smrt človeka? izraža jasno obsodbo vsakovrstnega »bogomora«, in še zlasti absurde teorije o smrti Njega, ki je »Bog življenja« in polnost vsega bitja. »Jaz sem, ki sem... Bog od včeraj, danes in na veki!«

Bolj kot za »smrt Boga«, gre za smrt človeka: za smrt človekove vesti. Sicer se je bilo zapisano že o prvem človeku na zemlji, o Adamu, da je v svojem napuhu hotel »biti kakor Bog«: grešil je, kazen za greh pa je bila smrt. Sodobni človek, ki sanja o »smrti Boga« in si domišlja, da je na vrhuncu tehnološke civilizacije, utegne kaj lahko postati, v svojem napuhu, plen zavladovalnih teženj, kar bi ga lahko zapeljalo v kovanje človeštvu novih suženjskih okovov, če že ne »atomske smrti«.

Borec za osamosvojitve Bengalije

V teh dneh se mnogo omenja ime šejka Mudžiburja Rahmana, nespornega voditelja Vzhodnega Pakistana, kakor se uradno imenuje tisti del Bengalije, ki je leta 1947 zaradi muslimanske vere prebivalstva postal del »islamske republike Pakistana«. Medtem ko divja v Vzhodnem Pakistanu kruta državljanska vojna in vladne čete brezobzirno pobijajo domače prebivalstvo, ki si želi ustanovitev svobodne države Bengalije ter odcepitve od Zahodnega Pakistana, se za Rahmana ne ve, kje se nahaja. Najbolj verjetno je, da so ga oblasti že prvi dan upora zaprle in ga odpeljale v Zahodni Pakistan.

Sejk Mudžibur Rahman je relativno še mlad, saj se je rodil leta 1920 v malomeščanski družini v vzhodni Bengaliji. Po končani srednji šoli se je vpisal na pravno fakulteto, vendar je bil kmalu izključen, ker se je zavzemal za enakopravnost bengalskega jezika. Leta 1949 je v ječi zvedel, da so ga imenovali za tajnika lige Avami, ki si je za svoj cilj postavila neodvisnost vzhodne Bengalije. Leta 1966 je postal nje predsednik.

Od ustanovitve Pakistana je Rahman preživel v ječi skupno deset let in osem mesecev. Sam je trpkotno ugotovil: »Ječa je moj drugi dom.« Postal je ljudski junak, ki je združil okrog sebe mlade radikalne ljudi, študente in razumnike, podpirajo ga pa tudi srednji sloji mestnega prebivalstva in kmetje, ki tvorijo jedro Bengalije, tega človeškega morja in revščine.

Prvotno se Rahman ni zavzemal za

Kongres sovjetske partije

V Moskvi zaseda XXIV. kongres komunistične partije Sovjetske zveze. Uvodni referat je imel glavni tajnik stranke Leonid Brežnjevič. Prvi del govora — dve uri in pol — je posvetil izključno zunanji političnim temam. Razdelil ga je v tri dele: vzhodni blok, neevropski svet in Evropa. Glede rdeče Kitajske je bil zadržan. Izrazil je svoje razočaranje nad protisovjetsko propagando in nad kitajskimi oze meljskimi apetiti. Toda vsi opazovalci so v tej navidezni mirnosti odkrili rusko zaskrbljenost nad kitajsko nevarnostjo, ki je postala za Sovjete prava obsedenost.

Kongresa se udeležuje tudi odposlanstvo italijanske komunistične partije, ki ga vodi njen podtajnik Berlinguer. Ta je že imel svoj govor, ki so ga stranke leve sredine v Italiji zelo negativno sprejele. Celo socialistični dnevnik »Avanti« graja nastop italijanskih komunistov v Moskvi, češ da so pokazali premalo neodvisnosti od sovjetske partije. »Mi smo na strani sovjetskega ljudstva — piše glasilo socialistične stranke Italije — ne pa na strani sovjetske birokracije, ki to ljudstvo zatira.«

Zalostno in klavrno vlogo igra na kongresu odposlanstvo češkoslovaške partije. Njen glavni tajnik Gustav Husak je v svojem govoru naglasil, da so »Sovjetska

Vse tuje časopisne agencije, radiotelevizijske postaje in časopisi ter revije so posvetili veliko pozornosti srečanju jugoslovanskega predsednika Tita s papežem Pavlom VI. v Vatikanu. Britanski list »Guardian« je v članku »Soglasje med Titom in papežem« poudaril, da je bil razgovor s papežem ena najdaljših dosedanjih avdienc tujih državnikov pri papežu. List ugotavlja, da je papež pohvalil jugoslovanske napore za mir v Sredozemlju in za varnost v Evropi.

Nemški časopisi pa so poudarili, da so pogledi Jugoslavije in Vatikana glede najvažnejših svetovnih vprašanj in rešitve zapletenih mednarodnih problemov na osnovi načel miroljubnega sožitja za čuda slični, če ne v marsičem celo istovetni. Papež je brez ovinkanja priznal, da se politični vpliv Jugoslavije v korist miru vedno bolj občuti tudi izven Evrope.

Sam Tito je bil poln hvale, ko se je vrnil iz Rima, v zvezi s srečanjem s papežem Pavlom VI. Ko je pristal v beograjskem letališču, je dal sledečo izjavo: »Skupno s svojimi sodelavci sem imel danes prisrčno srečanje in zelo koristne

odcepitve svoje dežele od Zahodnega Pakistana, temveč se je navduševal le za široko upravno in gospodarsko avtonomijo Vzhodnega Pakistana. V programu šestih točk z naslovom »Pravica do življenja« je zahteval, naj bi avtonomna vlada imela svoj denar, svojo davčno in trgovinsko politiko, svoje policijske in polvojaške enote, sama pobirala davke in sama sklepala trgovske posle s tujino.

Te zahteve so v Zahodnem Pakistanu povzročile odločen odpor. Leta 1968 je bil Rahman obtožen protidržavne zarote in poslan v zapor. Toda množične demonstracije so mu spet pomagale na svobodo. Nato so prišle lanske decembrske volitve in Rahmanova Avami liga je dobila v Vzhodnem Pakistanu 160 od 161 poslanskih mest. Izid volitev je pomenil začetek novih trenj in nasprotij med obema deloma Pakistana, ki so sedaj prerasla v državljansko vojno.

Bengalci ne verujejo več v možnost sožitja. Samo islamska vera je pre malo, da bi se ostali v skupni državi. Vse ostalo jih loči od Zahodnega Pakistana: jezik, kultura in neenaka gospodarska razvitost. Zato so si postavili za cilj samostojno državo, svobodno Bengalijo. Za Bengalce predstavlja šejk Mudžibur Rahman simbol odrešitve. Ne brez ponosa Rahman samozavestno poudarja: »Ljudstvo mi popolnoma zaupa in me posluša, saj ve, da se borim zanj.« Siromašni človek iz Gangesove delte se je zavedel samega sebe in noče biti več podrejen in izkoriščan.

zveza in bratske socialistične dežele storile v avgustu leta 1968 tisto, kar jim je nalagala razredna in mednarodna odgovornost v Evropi. Za vsakega poštenega državljan naša država velja in bo veljalo geslo Klementa Gottwalda: s Sovjetsko zvezo za večne čase! Združuje nas skupna pot in skupni cilj. Zavračamo vsak poskus, da bi zasadili med nas nesoglasje, nacionalistične težnje, antisovjetizem in antisocializem. Nedavna preteklost nas je kruto in trdo poučila. Z vsi ostrino nam je znova pokazala, kdo je naš navidezni in kdo naš resnični prijatelj.«

Kongres bivših političnih deportirancev

V soboto 3. aprila se je pričel v gledališču Verdi VI. vsedrjavni kongres bivših političnih deportirancev v nacističnih taboriščih. Predsedniško poročilo je imel senator Caleffi. Kongresu je poslal pozdravno brzojavko tudi predsednik republike Saragat. Kongres se je zaključil naslednji dan.

2. aprila pa je bila v prostorih Pomorske postaje svečana otvoritev razstave o nacističnih taboriščih. Odprl jo je podpredsednik vsedrjavnega odbora političnih deportirancev senator Maris.

Titova soproga Jovanka, sv. oče Pavel VI in predsednik Jugoslavije Josip Broz Tito takoj po končanem zasebnem razgovoru v Vatikanu 29. marca letos

pogovore s papežem Pavlom VI. Izmenjali smo stališča o najbolj aktualnih mednarodnih problemih, predvsem o krizi na Bližnjem vzhodu ter o vojni v Indokini. Odkrili smo, da Sv. Sedež in osebno Pavel VI. pripisujejo velik pomen reševanju težkih socialnih in gospodarskih problemov v svetu, posebno še tistih, ki izhajajo iz nerazvitosti in siromaštva. Prav tako smo ugotovili, da se odnosi med Jugoslavijo in Sv. Sedežem v zadnjih letih ugodno razvijajo, zato je treba v duhu medsebojnega razumevanja in spoštovanja tudi v prihodnje s to potjo nadaljevati.«

Zdi se nam pomembno, da povemo, kako je ljubljanski dnevnik »Delo« na predvečer Titovega obiska v Vatikanu svojim bralcem predstavil osebo papeža Pavla VI.

IZJEMNO MESTO PAVLA VI.

Nekateri pravijo, da je papež Pavel VI. človek, ki napravi korak nazaj, da bi nato storil korak naprej in uveljavil svoje hotenje; drugi menijo, da si sam v sebi nasprotuje. Vsekakor pa drži, da je za Vatikan in katoliški svet prelomna osebnost.

Je človek, ki ima izrazito razvit čut dolžnosti in odgovornosti, ki je razumarski in skeptičen hkrati, ki se poglobljeno posveča socialnim vprašanjem današnjega sveta. O njem pravijo, da njegova oseba ne izžareva življenjske radosti, da je vedno poln zaskrbljenosti, pa tudi prežet energije in močne volje. V tem je nekoliko drugačen kot njegov predhodnik Janez XXIII. Slednji je bil duhovit improvizator, ne pa zaneseno pendant, Pavel VI. pa je izredno proizvajalen, povsod prisoten ter do sebe in do svojega časa brezobziren.

O sebi se je takole izrazil: »Često berem, da sem neodločen, nemiren, boječ, negotov med nasprotujočimi si vplivi. Morda sem počasi, toda vem, kaj hočem. Povsem pravico imam, da kot papež razmišljam. Poglejte me dobro v oči! Ali sem videti kot reakcionar? Papež ne sme biti ne nazadnjak ne naprednjak, mora biti papež. To zadostuje.«

Ob izvolitvi za papeža je bilo splošno mnenje, da sodi v krog liberalnih cerkvenih dostojanstvenikov, ki se je zavzemal za prilaganje Cerkev novim razmeram. Govoril je: »Duhovnik mora poslušati sirene tovarn, teh hramov sodobne tehnike, kjer utripuje sodobni svet.«

Kasneje se je kot papež v svojih slovitih socialnih okrožnicah tako približal sodobnemu pojmovanju socialne pravičnosti, da je italijanski kapital zagnal velik trušč, da vodi Cerkev izrazito na levo.

Papež Pavel VI. se zavzema za dialog s predstavniki vseh svetovnih narodov, tudi Cerkev nasprotnih, odklanja togo sočudenje z nje, pospešuje ekumenizem in odprtost do drugih, nekrščanskih ver.

Njegovi pozivi za mir v Vietnamu, na Bližnjem vzhodu, v Ni-

geriji in drugje niso izraz kakega državnškega formalizma in nasledek njegove diplomatske dejavnosti v državnem tajništvu v Vatikanu, ampak del njegovega živga osebnega prepričanja. Politika Pavla VI. se načelno povezuje na Janeza XXIII., znotraj same Cerkev pa pogosto vzbuja pretrese in nesoglasja. Kljub temu pa je njegova stalna navzočnost v svetu in njegovem dogajanju tisto, kar mu daje izjemno mesto.

Menimo, da tako pisanje o papežu Pavlu VI. priča, da se je v Jugoslaviji mišljenje z ozirom na Cerkev temeljito spremenilo. In tega smo lahko samo veseli.

Živeti vero danes

Pod tem naslovom je italijanska škofvska konferenca (CEI) objavila te dni dušnopastirski dokument, v katerem je govora o verskem položaju v Italiji in so v njem izražene pobude za premaganje verske krize in z njo združenih težkoč.

Skofje ugotavljajo, da je sedanji trenutek težaven, toda duhovno bogat. Vera je ogrožena od številnih dejavnikov: gon potrošništva, sprememba običajev, skrbi sedanjega ritma življenja, zaskrbljenost pred bodočnostjo. Za nekatere so povod omahovanja v veri tudi razne novosti v Cerkv, notranji nemir in cerkvenem načelstvu in nekritično obveščanje o teoloških razpravljanih, da ne govorimo o izrabljanju raznih neljubih dogodkov, ki pretresajo Cerkev. Zlasti mladina je kritična, polna zahtev, pa tudi dobre volje. Na splošno odklanja versko življenje iz navade in zahteva življenje iz prepričanja. Ogrožena je tudi trdnost družine, odkar je bil sprejet zakon o razporoki. Novi položaj zahteva bolj dozorelo vero, ki bo slonela na notranjem prepričanju in se temu primereno izražala.

Dokument o pravicah slovenske narodne skupnosti

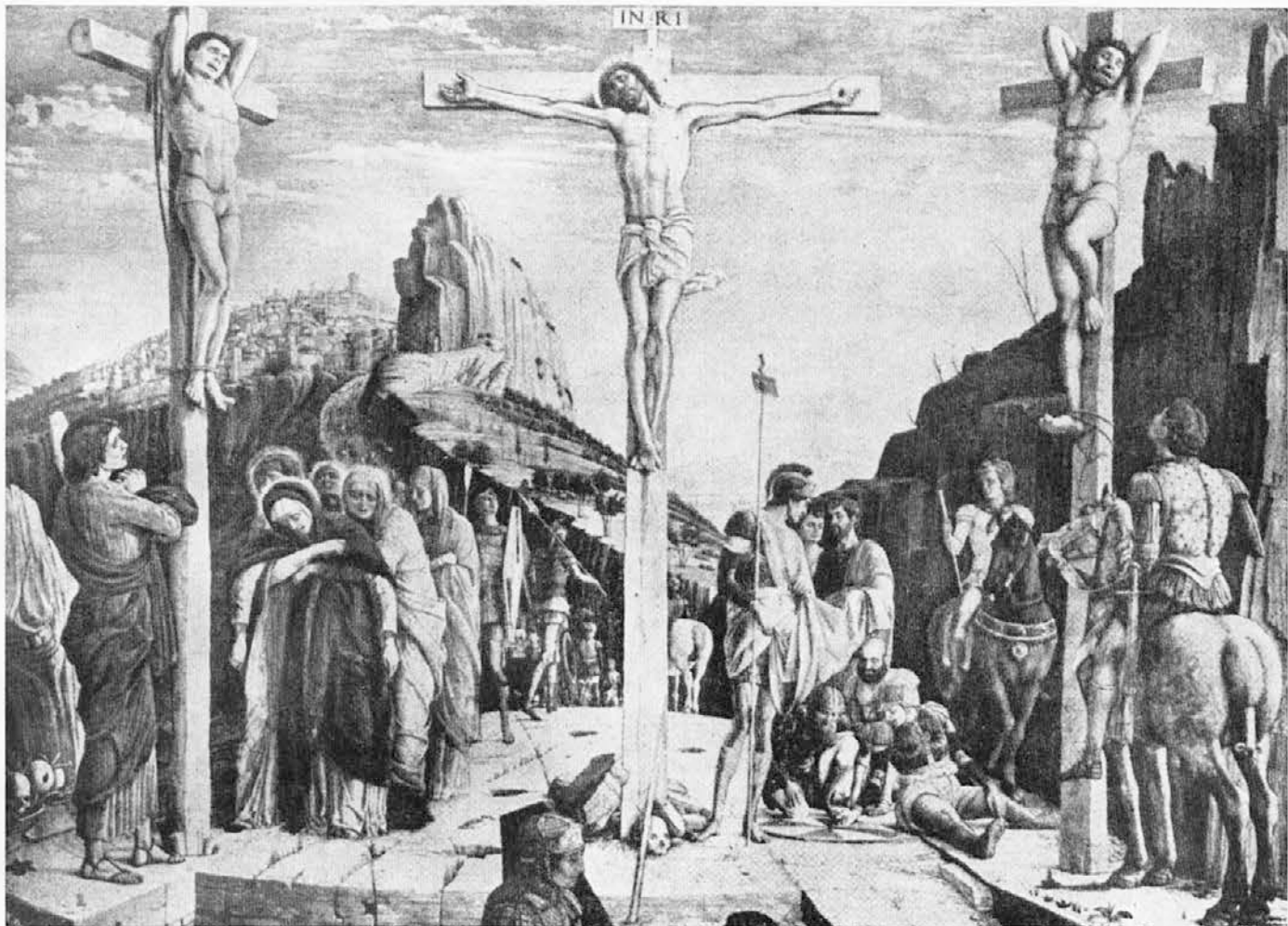
Na zadnji seji tržaškega pokrajinskega sveta so razpravljali in odobrili dokument o pravicah slovenske narodne skupnosti. Dokument so sestavili na podlagi resolucije strank leve sredine in komunistične resolucije. Zato so za dokument glasovali svetovalci vseh strank, razen misovce. Za dokument so glasovali tudi liberalci, razen za drugi del, ki predvideva sklicanje posebne konference o vprašanih slovenske narodne skupnosti.

Izglasovani dokument se zavzema za spoštovanje ustavnih določb o manjšinah ter za izdajo in izvedbo zakonskih ukrepov v prid slovenski narodni skupnosti. Kar zadeva pristojnosti pokrajine kot take, pa je v dokumentu obveza, da bodo v pokrajinskih uradih spoštovali slovenščino, da bodo okrepili osebe slovenskih srednjih šol, da bodo dali pobudo za ustanovitev stolice slovenskega jezika na tržaški univerzi in da bodo postavili še druge dvojezične krajevne napise.

V razpravo o dokumentu so posegli svetovalci vseh strank, med temi tudi predstavnik Slovenske skupnosti odbornik inž. Milan Sosič.

Skrivnost našega odrešenja Velika noč v Moskvi

Mantegna: Križanje

Večni Oče je v svojem skrivnostnem svobodnem načrtu njemu lastne modrosti in dobrote ustvaril vesoljni svet. Po tem načrtu naj bi ljudje bili deležni njegovega božjega življenja. Tudi po Adamovem grehu Bog človeka ni zapustil, ampak mu je nudil pomoč za zveličanje. Vse izvoljene je namreč Oče pred vekom »naprej poznal in jih naprej določil, naj bodo podobni njegovemu Sinu, da bi bil on prvorojenec med mnogimi brati« (Rimlj 8, 29). V Kristusa verujoče je sklenil poklicati v Cerkev, ki je bila napovedana od začetka sveta, ustanovljena pa v »poslednjih časih« in razglašena po prihodu Svetega Duha. Ob koncu vekov bo ta Cerkev dosegla dovršitev v poveljanju. (Prim. C 2).

BOG JE PREDVSEM OČE

Cudovito lep je krščanski pojem o Bogu. To ni bog čistih filozofov, ki v svojem razglabljanju pridejo kvečjemu do spoznanja obstoja najvišjega bitja. Niti bog deistov, ki je svet sicer ustvaril, pa se zaradi svojega veličastva zanj ne zmeni. Prav tako ni bog ateistov, ki ga zaradi spačenih predstav odklanjajo. Krščanska vera nam govori o Bogu kot Očetu, zato tudi prvo božjo osebo imenuje Oče.

Vsa ljubezen naših zemeljskih očetov in mater je samo slaboten žarek neskončne ljubezni nebeskega Očeta. Ze v stari zavesti je Bog dejal: »Z večno ljubeznijo te ljubim, zato sem ti tako dolgo hranil svojo milost« (Jer 31, 3). »Ali pozabi žena na svojega dojenčka, da se ne bi usmili sina svojega telesa? In ko bi ga tudi ona pozabila, jaz te ne pozabim« (Iz 49, 15). Apostol Pavel se izraža: »In on lastnemu Sinu ni prizanesel, ampak ga je dal za nas vse« (Rimlj 8, 29).

Kako daleč je šla Očetova ljubezen do vsakega izmed nas, nam nazorno govori križ. Za neizmerno božjo ljubezen je bilo premalo, da se je Jezus rodil v hlevu, živ skrivo v Nazaretu, v letih javnega delovanja po Palestini izgoreval od zore do mraka v poučevanju, delih usmiljenja, pomoči bednim in grešnim. Moral je še izpiti kelih trpljenja do dna, prehoditi trnovo pot od Getzemanija do Kalvarije.

BOŽJI SIN IZVRŠI DELO ODREŠENJA

Prišel je torej Sin, poslan od Očeta, ki nas je v njem izvolil pred stvarjenjem sveta in nas naprej določil za božje poslovnice, ker je hotel v njem obnoviti vse stvari. Kristus je, da bi izpolnil Očetovo voljo, začel na zemlji polagati temelje za nebesko kraljestvo in nam razodel njegovo skrivnost ter s svojo pokorščino izvršil odrešenje. Cerkev je v skrivnosti že pričujoče Kristusovo kraljestvo, iz božje moči na viden način raste na svetu. (C 3).

Jezus Kristus je pravi božji poslanec. Prihajajoč na svet govori: »Telo si mi pripravil; glej, prihajam, da izvršim, o Bog, tvojo voljo« (Hebr 10, 5-7). Zemlja še ni videla nebeskega Očeta tako vdanega in pokornega otroka! Pred Kristusom je bil kakor na dlani razgrnjen Očetov načrt. Do zadnje podrobnosti ga je gledal pred seboj. Vsaka molitev, vsako dejanje, vsak korak je bil predviden. »Kajti nisem prišel iz nebes zato, da bi vršil svojo voljo,

ampak voljo tistega, ki me je poslal« (Jan 6, 38).

Iz tega jasno sledi, da dostojanstvo osebe ne zahteva, da si sama postavlja cilje ter izbira sredstva za njihovo uresničenje. Dostojanstvo božjega Sina na svoji veličini ni nič utrpelo, čeprav je bila vsa njegova pozornost usmerjena v to, da Očetov odrešitveni načrt, korak za korakom do pičice natančno izpolni. Kristusova svetost se je na zunaj pokazala v popolni vdanosti, pokorščini in ljubezni do nebeskega Očeta.

Kristus je dobro vedel, kaj ga čaka. Trikrat je svojim učencem napovedal: »Sin človekov mora veliko trpeti in biti zavržen po starešinah, velikih duhovnikih in pismoukih in biti umorjen in tretji dan vstati« (Lk 9, 22). Dobro je vedel, kaj je o božjem hlapcu napovedal prerok Izaija: »Ni imel podobne ne lepote, da bi ga želel gledati, ne zunanjosti, da bi nam ugajal. Zaničevan je bil in zadnji med ljudmi, mož bolečin, izkušen v trpljenju, kakor človek, pred katerim skrivajo obličje, preziran, da ga nismo čislali. On pa je nosil naše trpljenje, si naložil naše bolečine« (Iz 53, 2-4).

On je v dneh svojega trpljenja na zemlji daroval prošnje in molitve s silnimi klici in solzami njemu, ki ga je mogel oreti smrti, in bil je uslišan zaradi bogovdanosti. In čeprav je bil Sin, se je iz tega, kar je trpel, učil pokorščine. Ko je dosegel popolnost, je postal za vse, kateri so mu poslušni, začetnik večnega zveličanja, od Boga imenovan za velikega duhovnika po redu Melkizedekovem (Hebr 5, 7-10).

Kristus po vlitih krepostih ni mogel napredovati, pač pa je izkustveno napredoval vse do svoje smrti. Ravno v odrešilni da-

ritvi se je v najlepši luči pokazala vsa njegova duhovna veličina. S svojim trpljenjem je dosegel popolnost, ki se je pokazala v vstajenju in poveljanju po besedi: »Ali ni bilo potrebno, da je Kristus vse to pretrpel in tako šel v svojo slavo« (Lk 24, 25).

NAS ODGOVOR NA KRISTUSOVO ODREŠENJE

S kalvarijsko daritvijo in z vstajenjem je Kristus postal popolnost za ves človeški rod. Kri in voda, ki sta prišli iz njegove prebodene strani, sta znamenje milosti, ki neprestano dotekajo iz Kristusovega zadostilnega trpljenja. To je napovedal z besedami: »In jaz bom, ko bom povzdignjen z zemlje, vse pritegnil k sebi« (Jan 12, 32). In vsakokrat, ko se na oltarju obhaja kalvarijska daritev, se izvršuje delo našega odrešenja.

Da bomo mogli tudi mi v trenutku smrti vredno s Kristusom ponoviti: »Dopolnjeno je!«, moramo vsak dan s sv. Pavlom ponavljati besede: »Zivim, pa ne več jaz, ampak v meni živi Kristus« (Gal 2, 20). Pod vodstvom Sv. Duha in Cerkev se moramo iskreno prizadevati, da bomo čim bolj podobni Kristusu. Tudi mi se moramo oblikovati v njegovih krepostih: vdanosti in pokorščini, ljubezni do Očeta in bližnjega, čistosti življenja, v potrpežljivosti ter prenašanju trpljenja in še drugih krepostih. Svetosti pa ni brez spokornosti, zato ne smemo zanemarjati spokornih vaj. In ker smo udje med seboj, moramo tudi zveličanje bližnjega imeti vedno pred očmi. Le tako bomo uporabno orodje božje pri posvečevanju duš in prenovitvi sveta.

Skof dr. JANEZ JENKO

Slovinci v Rimu

Slovensko društvo »Slomšek« v Rimu je že lani v jeseni objavilo svojim članom in prijateljem bogat spored mesečnih prireditev. Oktobra je pripravilo misijonski dan, ki je bil posvečen slovenskim misijonarjem po svetu. Zadnje nedeljo v novembru so se Slovenci spomnili za trideset let dan smrti č.m. Terezije Hanzlič in povabili kardinala Paola Bertolija k spominski svečanosti. Pred božičnimi prazniki so skupno obhajali božičnico. Društveni člani so uprizarili enodejansko »Miklavževo darilo«. Januarja so obhajali desetletnico ustanovitve slovenskega duhovniškega zavoda »Slovenika« in se udeležili blagoslovitve novih prostorov. Februarja so imeli zabavno pustno prireditev in tombolo.

Nedeljo po sv. Jožefu pa so člani društva »Slomšek« in slovenski študentje, ki študirajo v Rimu, rimske Slovence veselo presenetili z Molièrov komedijo »Scapinove zvijače«. Priznanje in pohvala gre vsem, ki so si prizadevali za uspeh igre, ker je bila ta tudi prva bolj zahtevna prireditev med Slovenci v Rimu. Komedijo je režiral g. Tomaž Podobnik; nekateri igralci so se res vživeli v svoje vloge in odlično igrali. Pohvaliti je treba njihovo

prizadevanje in požrtvovalnost ter ljubezen do slovenske besede. Komedijo bodo v Rimu še enkrat ponovili.

To je le kratek in bežen pogled v dejavnost med Slovenci v Rimu v letošnjem akademskem letu. Običajno se zbirajo vsako zadnje nedeljo v mesecu. Pred mesečno prireditvijo in družabnim večerom imajo vsakikrat sv. mašo v slovenščini in s slovenskim petjem. Msgr. Ignacij Kunstelj duhovno skrbi za Slovence v Rimu in Milanu.

Bodoča škofovska sinoda

30. septembra se bo začela škofovska sinoda, to je neke vrste širši posvet sv. očeta s predstavnikmi škofovskih konferenc. Glavna tema razgovorov pri tej sinodi bo osvetlitev duhovništva. Zato je tajništvo sinode opozorilo škofove, naj o duhovništvu razpravljajo najprej s svojimi duhovniki. Le tako si bodo lahko ustvarili jasno sliko o sedanjih vprašanih duhovništva. Sv. oče namerava poklicati k škofovski sinodi tudi nekaj duhovnikov, ki bodo pomagali pri zasedanju sinode s podajanjem svojih stališč.

V aprilu 1968 sem bil v Moskvi in tam doživel veliko noč. Bilo je to doživetje, ki je preseglo vse predstave, ki sem jih do tiste velike noči imel o ruski vernosti in o ruskem krščanstvu. Če naše velikonočno bogoslužje in predvsem naše notranje in zunanje sodelovanje primerjamo z ruskim — ne, saj to ni mogoče — tedaj sem res žalosten. Človek bi rekel: Nehajmo s tem, saj ne znamo praznovati velike noči. Niti sanja se nam ne, kaj je velika noč, kaj se pravi, da je Kristus vstal, resnično vstal.

K velikonočni vigiliji sem šel v eno izmed cerkev, ki so v Moskvi še odprte, nedaleč od hotela, v katerem sem stanoval. V tisti cerkvi naj bi pel odlični cerkveni pevski zbor. Nataša, voditeljica naše skupine, je dosegla, da smo mi turisti z Zahoda dobili prostor okoli oltarja, kamor smo dospeli skozi zakristijo. Od drugod tja ne bi mogli priti.

Ob desetih in pol zvečer smo bili tam, torej poldrugo uro pred začetkom obredov, toda cerkev je že bila tako polna, da bi ne mogel niti en človek noter priti, pa naj bi se ljudje še tako stisnili. V svojem življenju še nikdar nisem videl, da bi bili ljudje tako skupaj zgnateni. Klopi in stolov ni bilo, kakor jih sploh ni v pravoslavnih cerkvah.

Cerkev je bila komaj večja od naše povprečne cerkve, toda najmanj 1.500 ljudi je moralo biti notri. To niso bili samo stari ljudje, ampak tudi mladina obojega spola. Glavna vrata svetišča so bila odprta in ljudje so stali tudi zunaj. V cerkvi so bili stisnjeni kot vžigalice od stene do stene. Tu ni bilo mogoče, da bi se kdo zgrudil, če bi mu postalo slabo, saj ni bilo prostora za to.

Točno opolnoči se je pričelo bogoslužje vstajenja. Vsa tri vrata ikonostasa (to je pregraja s svetimi podobami, ki loči glavni oltar od cerkvene ladje) so se odprla. Duhovniki so zapeli velikonočno himno: »Vstajenje tvoje, o Kristus Zveličar, pojejo angeli v nebesih, a tudi na zemlji se spodobijo, da Te slavimo s čistimi srci«.

Nato je eden izmed duhovnikov naznanil velikonočno veselo oznanilo: »Hristos voskresel iz mrtvih, smrtijo smert popravil i suščin vo grobjeh život darovav« (Kristus je od mrtvih vstal, s smrtjo je premagal smrt in daroval življenje tistim, ki so v grobeh).

Sledile so pete velikonočne jutranjice. Neprestano se je ponavljal vzklik in odgovor: »Hristos voskresel!« in »Vo istinu voskresel!« Ta vzklik verniki z nepopisnim veseljem sprejemajo in naprej drugim posredujejo. Celu uro je to trajalo in niso se naveličali drug drugemu tega ponavljati. Tudi nam je škof to naznanil, nas objel in poljubil na obe lici. Kar naenkrat so vsi prižgali tanke svečice, ki so pravzaprav le voščeni klinčki. Kako so mogli v taki gneči to storiti, ko se nihče ni mogel zganiti, mi je še danes uganka.

Velikonočna misel ni v vzhodni Cerkvi samo izraz preteklosti ali častitljivo izročilo, temveč živa vera. Ta živa vera v Kristusovo vstajenje je na Vzhodu središče cerkvenega življenja. V zvezi s tem sem v Moskvi slišal značilno zgodbo iz polpreteklega časa.

Tovariš Lunačarski, boljševiski komisar za ljudsko prosveto, je imel kmalu po zmagi rdeče revolucije v veliki dvorani predavanje o »preživelci« veri. Na koncu je pozval poslušalce, naj izrazijo svoje mnenje in povedo, s čim se ne strinjajo. Za besedo je zaprosil mlad duhovnik, očitno vaški župnik. Lunačarski ga je prezirljivo premeril od nog do glave in dejal: »Bodite kratki, ne več kot pet minut!« — »Da, zelo bom kratek,« je odgovoril duhovnik. Obrnil se je proti poslušalcem ter vzkliknil: »Bratje in sestre! Hristos voskresel!« In vsa dvorana je zabučala: »Vo istinu voskresel!« Lunačarskemu ni ostalo drugega kot shod zaključiti.

Končno se je začela sv. maša. Pevski zbor je bil naravnost fantastičen. Pevcji so peli tri ure neprenehoma, skoro vedno fortissimo. Po tretji uri je bila maša končana. Ko sem se vrnil okrog četrte ure zjutraj v hotel, sem moral vzeti spaln prašek, ker drugače zaradi silnih doživetij ne bi mogel zaspati.

Letos doživljam veliko noč sredi Zapada. Toda srce mi uhaja v Moskvo in se mudi v cerkvi, kjer vidim lesk v očeh tam zbrane množice in slišim vzvišene besede, ki jih vsebujejo jutranjice velikonočnega jutra: »Danes je dan vstajenja. Razsvetljeni po tem prazniku objemimo drug drugega in recimo tistim, ki so proti nam: bratje odpustimo si vse zaradi vstajenja Gospodovega, kajti Hristos voskresel!«

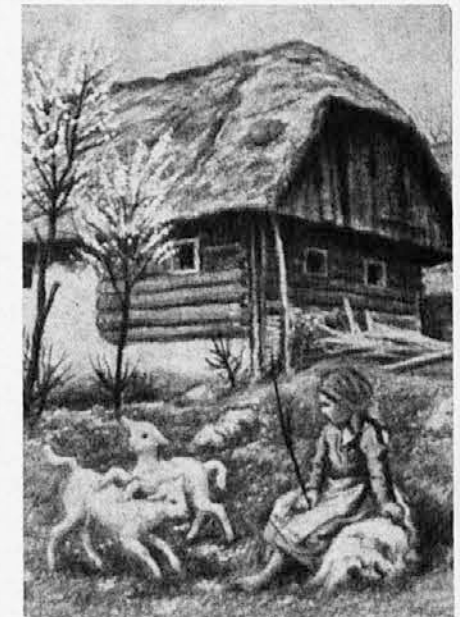
HELMUT BLASCHE

„Katoliški glas“ v vsako slovensko družino!

Škof Rožman - II. del

Pred tremi leti je izšel v založbi Mohorjeve družbe v Celovcu prvi del življenjepisa škofa dr. Gregorija Rožmana izpod peresa dr. Jakoba Kolariča. Knjiga je vzbudila izredno zanimanje med našimi ljudmi, posebno med tistimi, ki so dr. Rožmana osebno poznali. Življenjepisec je v njej podrobno in vestno opisal Rožmanovo življenjsko pot od zibelke v Dolinčah, župnija Smihel pri Pliberku, do škofovskega posvečenja v Ljubljani. V tem drugem delu je zajel v glavnem dobo od leta 1931, ko je za škofom Jegličem prevzel vodstvo ljubljanske škofije, do pomladi leta 1941. Kjer pa opisuje škofa Rožmana kot dušnega pastirja v njegovem odnosu do vernikov, zlasti do otrok in mladine, njegovo obširno delo v katoliških in verskih organizacijah, njegovo razmerje do duhovnikov in Rima, je segel avtor tudi v čas druge svetovne vojne in še preko nje prav do konca Rožmanovega življenja. Mnogo pusti govoriti škofu Rožmanu samemu, niza pa tudi dolgo vrsto velikih dejanj in dogodkov, katerim je Rožman vtisnil svoj osebni pečat.

Knjiga ima 542 strani besedila in 16 strani slik. V platno vezana stane 3.800 lir, broširana pa 2.500 lir. Kdor naroči oba dela skupaj, ju bo dobil po posebno znižani ceni: 5.300 oz 4.000 lir.

POMLAD 1971

Pričela se je 21. marca ob 7,38

Cez dve minuti bo pomlad, odpri mi bo spet oči, da čudežev se napijo, ko vse skrivnostno zadrhti z neba, morja, gora in njiv.

Z oblakov drobno zarosi, valovi pesem zapojó šumečih pen in modrih tkiv in grm, bilka in drevo ko bratje, znanci in sestre podajo dobro mi rokó — kako vzkipele bo srce...

Ce bo le moglo, da vzdrži v navalu čustev, misli, sanj, neslutelih pričakovanj ob razodetju: spet si mlad...

BOLESLAV

Jutrišnja farna skupnost

Objavljamo predavanje, ki ga je imel 13. februarja letos v Celovcu dr. Norbert Greinacher, univ. prof. iz Tübingena v Nemčiji pod naslovom »Jutrišnja farna skupnost«. Govornikova izvajanja o današnji Cerkev so prikazala razna pereča vprašanja in naletela na živahen odmev med poslušalci. Gotovo bodo zanimiva tudi za naše bralce. Posnetek v slovenščini je izdelal dr. Franc Vrbinc.

CERKEV JE ZAJELA NEKA NEGOTOVOST

Na splošno se nahajamo v položaju zelo razširjene verske negotovosti, skoraj bi smeli reči, v položaju verske krize. Njena intenzivnost in obseg pa se bosta še povečala. In ne bosta prizadela le navadnih članov Cerkev, ampak tudi njene funkcionarje. Stare oblike dosedanjega verovanja v širokem krogu vernikov ne naletijo več na neomejeno odobravanje. Razširil se je verski nemir.

Po smrti papeža Pija XII., ki predstavlja odločilno zarez v cerkveni zgodovini, se je pripravljala sprememba. V Cerkvi se je začelo gibanje in prelom v teologiji ni ostal omejen le na univerze in fakultete, temveč je dosegel tudi vernike. Številne doslej »varne« potji so nenadoma postale negotove.

V vseh teh dognanjih pa moramo videti tudi pozitivno plat. Nobeno življenje se ne razvija brez kriz, nasprotno, prav kriza pomeni razvoj in napredek. Toda le tehnična in organizirana družba človeka ne zadovolji, ker čuti, da le delo in učinek nista dovolj. Človek išče neki zorni kot, iz katerega bi mogel usmerjati svoje življenje. Išče zadnji smisel svojega bivanja.

SPOPRIJETI SE JE TREBA Z DANASJIMI TEZAVAMI

Prisiljeni smo torej, da se bavimo s problemi, z vprašanji in s krizami današnjega človeka. Gre za to, da se odpremo današnjim vprašanjem. Tako bomo mogli priti do zadnjega smisla, iz katerega kot kristjani verujemo. Pri tem pa moramo prav razumeti: Ne gre za prilagoditev časovnim tokovom. Ne smemo oznanjati druge vere, pač pa moramo vero oznanjati drugače kot doslej. Tako drugače, da bo dajala odgovor na vprašanja današnjega človeka, v jeziku, ki ga on razume. Kristusovo oznanilo moramo pridigati tako, da bodo ljudje občutili: »Tu gre zame, za moje skrbi, za moje probleme.«

Kritična presoja postaja na vseh področjih človeškega sožitja vedno bolj važna: v politiki, v šoli, v industriji, vsepovsod. Tudi pred krščansko vero se ne ustavi. Tudi vero preizkuša in ocenjuje. Današnji človek mora svojo enkratno versko odločitev vedno znova ocenjevati in obnavljati; oznanjevanje, ki se sklicuje le na nedotakljivost verskih izjav in ne dopušča nobenih kritičnih vprašanj, prav gotovo ne koristi verodostojnosti krščanske vere. Sami sebi in drugim moramo namreč predlagati račun o naši veri.

In ta račun moramo znati predložiti na podlagi naše vere. Biti moramo veseli, da mnogo ljudi, posebno pa mladina, sicer kritično, a z velikim zanimanjem vprašuje po vsebini naše vere.

V OSPREDJE MORA PRITI VES ČLOVEK

Ce hoče biti Cerkev Kristusova Cerkev, potem bi moral človek tudi v dušnem pastirstvu stati v ospredju. V naši veropovedi izpovedujemo, da je Kristus za

radi nas ljudi in zaradi našega odrešenja prišel iz nebes. Kristus je hotel ljudi osvoboditi.

Krščanska vera je »prvi pogoj, da more biti človek svoboden« (Metz), in le krščanstvo jamči popolno človekovo svobodo. Če bo Cerkev oznanjala to svobodo, ne bo le sledila Kristusovemu zgledu, temveč se ji bodo odprle tudi neslutene možnosti v današnji družbi.

Pri tem je treba poudariti, da ne gre v prvi vrsti za versko preizkušnjo, temveč za odpor proti cerkvenemu sistemu. Ljudje hočejo vero videti. Zato pa je napredek verskega življenja opazen tam, kjer je živa cerkvena skupnost, kjer je krščansko oznanilo življenjsko in učinkovito izvajano v praksi.

Tudi Cerkev je postala le del, nekaj odsek celote. Izgubila je del svoje funkcije, prilagodila se je in se umaknila v dušebrižništvo, v skrb za duše. Cerkev je konkretnega človeka z njegovim strahom, skrbmi in potrebami izgubila izpred oči. Po Kristusovem oznanilu pa ne gre le za dušo, temveč za celega človeka.

CERKEV MORA SLUŽITI ČLOVEKU

Vsekakor ima Cerkev opraviti z moralno, z nravnimi pravili itd. Vendar pa Cerkev ni le družbena ustanova, ki otroke uči, da ne smejo lagati in krasti. Tu je pač treba v prvi vrsti upoštevati svetopisemsko oznanilo o božji ljubezni, ki ga je Kristus prinesel na svet. In ustanove, tudi verske ustanove, morajo služiti človeku in ne obratno.

Ce bi Cerkvi uspelo, da bi predrla sakralni prostor in vzbudila zavest, da so zakramenti, predvsem pa sveta maša, zgode človeški položaj, vozlišče človeškega bivanja, kjer skupno s sočlovekom svoje življenje, svoje probleme, svoje skrbi vključimo v božje odrešenje, potem bi se mogli ljudje spet z večjim veseljem in z notranjim sodelovanjem udeleževati take božje službe.

Treba je priznati, da se je v zadnjih letih že veliko naredilo. Pastoralni sveti, ki so nastali, predstavljajo kljub začetnim pomanjkljivostim resen napredek. Treba pa je tudi skrbeti, da se bo ta razvoj nadaljeval v pravo smer, da ne bo ostalo le pri trenutnem navdušenju.

POTREBA MEDSEBOJNE POVEZAVE

Doslej je bilo pač tako, da je bil za vse v Cerkvi odgovoren le duhovnik, ki je morda imel še pomočnike ali pomočnice, a najbolje je opravil pač vse sam. Apostol Pavel pa piše v pismu Rimljanom (12) ali v prvem pismu Korinčanom (12), da so vsi odgovorni za krščansko občino in da je v njej obilo služb. Do take raznolikosti cerkvenih služb bi bilo treba priti v vsaki verski skupnosti.

Tudi danes je pogosto še slišati o številu duš v farah. O dušah posameznikov. Naš cilj pa mora biti medsebojna povezava. Naše službe božje so pogosto tako neosebne; vsak se zavija v svoj plašč, ne pogleda ne na desno ne na levo, s svojim sosedom ne smeš govoriti. Vsak je navzoč le kot posameznik.

V naših farah pa so potrebna skupna zborovanja, skupna praznovanja, skupni pogovori, informativni sestanki, veselice, čajanke, kjer ljudje po človeško govorijo med seboj. Kristusovo oznanilo naj bi dobi tudi nov pomen za človekovo družabno življenje. Na ta način se bo mogla ustvariti nova, »jutrišnja farna skupnost« tudi v naši sredi.

Štefan kupil v Lokavcu nad Loko pri Zidanem mostu hribovsko posestvo. Imel je pri tem svoje načrte. Predvideval je, da bo naš dom na Petkovcu, ki je bil tik ob meji, v primeru vojne z Italijo razrušen. Zato je hotel poskrbeti, da bi se mogli naši v vojni stiski kam zateči.

Pa je prišlo čisto drugače. Štajersko so zasedli Nemci in brata internirali v trapistovskem samostanu v Rajhenburgu. Ker je ušel, so na njegovo glavo razpisali nagrado. Srečno se je prebil do doma na Petkovcu. Leta 1945 je bil med vrtnjenimi s Koroške in izginil brez sledu kot toliko drugih.

Takoj po prihodu »ljudske« oblasti je moja sestra Franca, poročena z Lojzeto Ruperto, pohitela v Lokavec, da kmetijo reši pred zapleno. Uspelo jima je priti pravočasno. Danes je Lojze Rupert cerkveni ključar cerkve sv. Lovrenca. Njegova kmetija je med najbolj naprednimi in najbolj krščanskimi.

Tja sem bil torej namenjen. Kmetija leži visoko v hribih, pa naj človek gre na Loko ali na Rimske Toplice. Prav popoldne je bilo, ko sem izstopil v Loku in se usta-

Novi god slovanskih blagovestnikov

Sv. Cerkev praznuje godove svetnikov in svetnic božjih običajno na njih obletni dan smrti kot njih »rojstni dan« za nebesa, le izjemoma časti njih telesno rojstvo kot npr. pri Mariji in pri sv. Janezu Krstniku, ker sta že v milosti božji prišla na svet.

Pri novem urejanju cerkvenega ali liturgičnega koledarja je bilo docela naravno, da so pri solunskih bratih Cirilu in Metodu upoštevali dan njune smrti in enega od njih določili za skupno praznovanje.

Sv. Ciril (Konstantin) je umrl v Rimu leta 869 dne 14. februarja kot duhovnik-menihi (hieromonah), verjetno celo — po najnovejših dognanjih — kot menih-škof (sirmijski), star šele 42 let. Sv. Metod, njegov starejši brat, ki je tudi bil menih in nam je znano le njegovo meniško ime, pa je umrl na Moravskem kot panonsko-

moravski nadškof leta 885 dne 6. aprila v starosti okrog 70 let ali tudi kaj čez.

Sv. Cirila (Konstantina) so pokopali zelo slovesno, ob papeževi navzočnosti, v baziliki sv. Klementa, tistega rimskega mučenca papeža, čigar relikvije je bil Ciril prinesel v Rim s Krima (Herzona). Sv. Metod pa je tudi imel svečan pogreb. Položili so ga k večnemu počitku v njegovi stolni cerkvi. Kot izpričuje Zite (življenjepis) iz 9. stoletja, »v veliki moravski cerkvi z leve strani v zidu za oltarjem sv. Bogorodice«.

Po cerkvenem dostojanstvu je sv. Metod kot moravsko-panonski nadškof (sirmijski metropolit) bil višji od svojega brata Konstantina-Cirila, ki je umrl kot menih-duhovnik (ali tudi kot menih-škof, ki pa svoje škofije zaradi bolezni ni videl in v njej ni izvrševal škofovskih funkcij), vendar je Ciril-Konstantin bil bolj znan in

ugleden tako v Carigradu, kjer je bil »filozof«, učitelj na visoki šoli in dvorni apologet v raznih državnih poslanstvih, kot tudi v Rimu kot vodja slovanskega misijona. On je v Rim prinesel slovanske bogoslužne knjige v novih slovanskih pismenkah (glagolski abecedi) in jih predložil papežu Hadrijanu II. v potrditev in blagoslovitev; on je privedel s seboj v Rim prve slovanske bogoslovne učence in svojega brata, diakona Metoda, ki je bil pa polihronski (carigradski) opat, da so v Rimu prejeli mašniško posvečenje, učenci od papeževih pomočnikov, suburbikarnih škofov, njegov brat pa od samega papeža Hadrijana II.

Spomin na sv. Cirila, toli uglednega bizantinsko-slovanskega misijonarja, je v Rimu po njegovi smrti bil tako živ in častiljiv, da so nad njegovim grobom (še za življenja sv. Metoda) naslikali prekrasno fresko in se semkaj zatekali priporočat se velikemu bizantinskemu svetniku, ki je tudi poslej bil vez in simbol cerkvene edinstva med Vzhodno in Zahodno Cerkvijo, kakor se je zanj bil trudil v svojem življenju in delovanju.

Veličino sv. bratov Cirila in Metoda je še posebej povzdignil veliki papež Leon XIII. s svojo okrožnico »Grande munus« leta 1880. Z njo je sv. solunska brata nekako kanoniziral (proglasil za svetnika vesoljne Cerkev) in njuno čiščenje raztegnil na ves katoliški svet. Kot dan praznovanja njunega spomina je bil določen 7. julij, pri nekaterih katoliških Slovanih (Čehih, Slovaki, Slovencih in Hrvatih) pa se je obhajal že dva dni prej, to je 5. julija.

Ko so bogoslužne reforme zajele tudi liturgični ali cerkveni koledar, so nekateri godovi svetnikov dobili manjši poudarek kot so ga imeli doslej, drugi pa spet večjega. Tudi dan praznovanja je bil pri nekaterih spremenjen.

Tako je ta reforma zadela tudi god slovanskih blagovestnikov. Sv. Ciril in Metod sta umrla na različna dneva; če se ju je hotelo obhajati še naprej skupaj, je bilo treba izbirati ali med 14. februarjem ali med 6. aprilom. Prevladala je Cirilova smrtina obletnica.

In tako bo od prihodnjega leta katoliški svet slavil sv. brata dne 14. februarja kot izredno zaslužna svetnika Kristusove Cerkev, kot dva stebra in svetilnika svete vere, pa tudi kot priprošnjika pri Bogu za cerkveno edinstvo. Vse ekumensko prizadevanje bo v njih imelo prekrasna vzornika.

Dr. M. T.

Obhajilo na roko

Kongregacija za bogoslužje je 15. januarja 1971 ustregla prošnji jugoslovanskih škofov in dovolila deliti obhajilo vernikom tudi na roko. Morda se bo komu zdel ta način obhajanja nespoštljiv. Zato moramo povedati, da ni sam po sebi noben del človeškega telesa vredn, da se dotakne Kristusovega telesa. Celo človekovo telo je ustvarjeno od Boga, po krstu in sv. Rešnjem telesu pa še posebej posvečeno. Po splošnem mnenju je človekova roka eden najodličnejših delov telesa. Jezus je sv. Rešnje telo postavil v hrano, hrano pa odrasli ljudje prejemajo z roko, zato je tudi po človeško ta način bližji našemu življenju.

Obhajilo na roko je bilo v navadi do konca 9. stoletja, ko je pokrajinski cerkveni zbor v Rouenu določil, da morajo verniki prejemanje obhajilo samo v usta. V 11. stoletju se je začela na Zahodu uveljavljati praksa, da so ljudje pri prejemanju obhajila tudi klečali. Sedaj že nekaj let prejemajo verniki obhajilo tudi stoje in to je celo želja Cerkev. V novejšem času so marsikje vpeljali obhajilo tudi na roko. Vsekakor pa moramo ljudem glede načina, kako naj prejemajo obhajilo, pustiti svobodo, kolikor je le mogoče.

Obhajilo na roko naj bi vernike spominjalo njihove zrelosti in tako tudi opominjalo na dolžnosti apostolata, ki iz te zrelosti izhajajo. Da, spomnilo bi jih naj posvečenja, ki so ga bili deležni pri krstu in temeljnega dostojanstva vsakega vernika, ki iz tega posvečenja izvira.

Obhajilo na roko bi naj dalje vernike opominjalo k izpolnjevanju največje zapovedi ljubezni, saj si ljudje prav v znamenje prijateljstva, sprave in miru stiskajo iste roke, s katerimi se dotikajo Telesa njega, ki nam je s svojo daritvijo na križu dokazal ljubezen, kakor pravi sv. Janez.

Obhajilo na roko bi naj bilo opomin, da moramo vsakdanje življenje in delo posvečevati in spreminjati v molitev s tem, da vestno opravljamo svoje dolžnosti ter se trudimo, da vse delamo iz ljubezni do Boga in do bližnjega. Kdor je imel na roki Gospodovo telo, naj gleda, da bo tudi s svojimi rokami, s katerimi opravlja vsakdanje delo, pričal za tistega, ki je tudi sam opravljal težko vsakdanje delo, a pri tem mogel vedno reči: »Moja jed je, da vršim voljo tistega, ki me je poslal.«

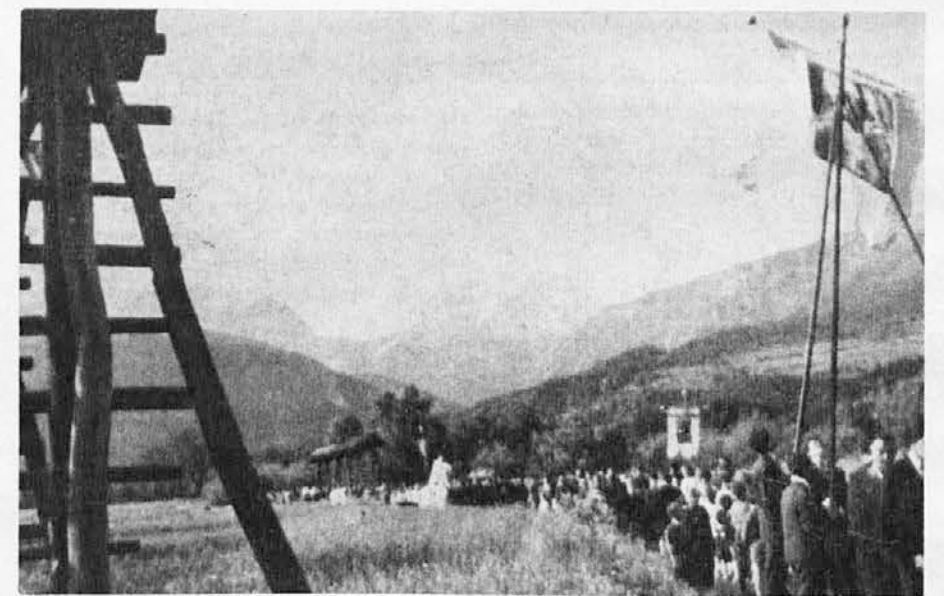
Obhajilo na roko naj nam prinaša tolažbo in budi v nas upanje na poveljanje.

Zuljava in utrujena roka, ki se je dotaknila Gospodovega telesa, naj bo kakor živi rožni venec, saj si dejansko človek tudi s svojim vsakdanjim delom, kolikor je po božji volji, služi nebesa, ki jih bo deležen celoten človek.

Končno naj nas obhajilo na roko, ki je morda hrupava od dela, spominja Kristusovih besed: »Ne omadežuje človeka to, kar gre v usta, ampak kar gre iz ust, to ga omadežuje« (Mt 15, 11), ker gre iz srca. Obhajilo na roko bi naj torej pravilno usmerjalo človekov pogled na svet in življenje po načelu, ki ga je zapisal apostol Pavel: »Vse je vaše, vi pa Kristusovi, Kristus pa božji« (1 Kor 3, 23).

Vsekakor pa ne smemo pozabiti tudi na to, da je marsikateri vernik večkrat odbijalo obhajilo v usta, in to iz higienskih in drugih razlogov. Res pa je, da se mora biti v tem pogledu posebno pri otrocih zelo previden in da se ne sme nikogar siliti, da naj tako ali drugače prejme obhajilo. Kar zaveda obhajilo na roko, je seveda najprimernejše, da duhovnik položi verniku Gospodovo telo na levo roko, na kar se ta z desno roko takoj ohaja.

Jugoslovanski škofje so prepričani, da zaradi tega ne bo padlo spoštovanje do sv. Rešnjega telesa, pač pa bo še bolj poudarjeno dostojanstvo kristjana in njegova doraslost. Tudi v tem naj se kaže spoštovanje do človeške svobode, zato se moramo varovati kakršnih koli prerekanj, da bi zaradi novega načina ne bili vsi še bolj »eno v Kristusu«.

† Msgr. Janez Hladnik

120 V SLUŽBI CERKVE IN NARODA (SPOMINI)

Tedaj sem se seznanil tudi s težkim položajem semenišča. Največji problem je stiska s prostorom. Staro ljubljansko semenišče služi bogoslovcem ljubljanske in mariborske škofije ter primorske administrature. Škofov zavod v St. Vidu je vojaška gimnazija, kjer se le srbsko sliši; Baragovo semenišče pa služi za kraj mednarodnih zborovanj.

Velik problem so bile prvo desetletje tudi bogoslovne knjige. Uvoz iz tujine ni bil dovoljen. Povedali so mi, da je slovenski tisk iz zamejstva ves prepovedan razen »Primorskega dnevnika«, »Soč« in »Novega lista«. O slovenskih publikacijah, ki so v Argentini izšle, doma ne vedo nič.

NA ŠTAJERSKEM

Nekaj let pred zadnjo vojno je moj brat

pozdravljajo g. Janeza Hladnika, ki je po 22 letih odsotnosti na obisku v domovini in na svojem domu.« Sledila je pesem »V dolinci prijetni je ljubi moj dom«.

V BEOGRAD

Tik pred mojim odhodom v Argentino je prejela redovno obleko moja sestra Ivanka. Konec vojne jo je kot usmiljenko zatekel v Trbovljah, kjer je bila prednica. Se tri leta je mogla vršiti svoj poklic v trboveljski bolnišnici. Nato je prišel dan izгона. Nekaj let je bila doma. Nato pa je našla novo delovno polje v Beogradu. V železniški bolnišnici na Dedinju se je zaposlila.

30. junija 1958 sem se odpeljal k njej na obisk. Zvečer sem v Ljubljani stopil na brzo za v Beograd, zjutraj ob šestih sem že bil v jugoslovanski prestolnici. Sestre sem hitro našel. Kar obstal sem od začudenja. Vse so bile v redovni obleki.

»Tako smo tu vedno,« so mi pravile. »Beograd ni Ljubljana. Tu nas spoštujejo. Na javnih vozilih nam vedno odstopajo mesto. V Ljubljani so nas pa sramotili na vsak korak in to navadno tisti, ki so iz

Naslednji dan sem opravil sv. mašo pri Sv. Lovrencu. Nato sem se s sestrom in svakom povzpela na Lisco, ki stoji vstric s

Mahnič in Hrvati

Načela, ki jih je Mahnič zastopal med Slovenci, je obravnaval in širil kasneje v listu »Hrvatska Straža«, ki ga je sam osnoval in pisal v njem načelne razprave. Kar je bil »Rimski Katolik« za Slovence, je bila »Hrvatska Straža« za Hrvate.

V »Hrvatski Straži« je kritiziral hrvatske književnike, na primer Kranjčevića in Tresića. Naglašal je vedno, da ocenjuje književnike ne z estetičnega ali leposlovnega stališča, ampak iz načelnega stališča, iz stališča idej, ki jih književniki v svojih delih zastopajo in širijo.

Pobjihal je liberalizem, ki se je širil tudi med Hrvati, pa razne druge protiverške struje, ki so zastopljale zasebno in javno življenje hrvatskega naroda, npr. breznačelno obzorjstvo (»Obzor« je bil najvažnejši zagrebški dnevnik), demagogijo bratov Antona in Stefana Radića, husitizem in reformni katolicizem.

Opazil je, da manjka hrvatski inteligenci temeljita filozofska izobrazba. Hrvatsko razumnštvo ni imelo jasnih in pravih pojmov o najvažnejših vprašanjih o svetu in življenju. Brez jasnih in pravih pojmov ni jasnih načel. Zato je z vso dušo priporočil študij zdrave, krščanske filozofije. Brez krščanske filozofije ni mogoče priti do krščanskega svetovnega nazora. To je bilo njegovo globoko prepričanje.

Hotel je vzgojiti nove, mlade hrvatske intelektualce. Zato je dal pobudo, da so se ustanovila hrvatska katoliška akademska društva v Zagrebu, Gradcu, na Dunaju, v Innsbrucku in Budimpešti. Poskrbel je, da so visokošolci začeli izdajati dijaški list »Luč«.

Za preprosto ljudstvo je ustanovil in izdajal poljudni prosvetno-gospodarski list »Pučki prijatelj«. Kasneje je dal prenesti del tiskarne in list v Pazin. Fašisti pa so tiskarno v Pazinu uničili in s tem onemogočili hrvatski tisk.

Sodeloval je tudi pri zamisli in razvoju hrvatske pomorske plovnice družbe. Obalno plovbo je takrat vršila tuja madžarsko-italijanska družba »Ungaro-Croatia«. Ko je enkrat hrvatska pomorska družba pričela z rednimi vožnjami, smo se Hrvatje in Slovenci vozili z Reke na Krk s hrvatskim parnikom. Vozil je sicer tudi parnik druge družbe, pa z zelo malo potniki. Mahnič je bil za to hrvatsko družbo zelo zavzet. Spominjam se, kako sem ga spremljal s Krka v Punit na sestanku družbe. Bila

je navada, da so na parniku izobesili hrvatsko zastavo, ko je na njem škof potoval. Mornar, ki je izobesil zastavo, je dobil od škofa deset kron, kar je bila takrat lepa vsota.

BORBA ZA HRVATSKI JEZIK IN GLAGOLICO

Škof se je tudi odločno boril za hrvatski jezik v šoli. »Liga Nazionale« je takrat ustanovljala na svoje stroške italijanske ljudske šole v čisto hrvatskih krajih. Kateder je v eni taki šoli opazil, da učenci ne razumejo verouka, ki ga je učil v italijanskem jeziku. Zato je začel učiti verouk v hrvaščini, saj so bili učenci Hrvati. »Liga« je zato odslovila kateheta in italijanski učitelj je začel učiti verouk v italijanskem jeziku. Škof se je temu odločno uprl in prepovedal italijanskemu učitelju učiti verouk ter mu zagrozil z izobčenjem, če bo nadalje učil verouk. Zadeva je končala tako, da je škof zmagal.

Znana je bila Mahničeva junaška borba za glagolico. Ko je bil imenovan za škofa v mestu Krk, so mislili, da bo kot zagovornik latinskega jezika v cerkvi odpravil glagolico in uvedel latinski jezik tam, kjer se je »glagoljalo«, to je, kjer se je uporabljal staroslovenski jezik v cerkvah. Namestništvo v Trstu je pritiskalo nanj, da čimprej odpravi glagolico, kar bi seveda bilo Italijanom zelo ljubo. Mahnič je resno proučil vprašanje glagolice. Dan in noč je študiral zgodovinske virove. Prepričan se je, da je uporaba glagolice zgodovinsko in pravno utemeljena.

Zato je na krški sinodi glagolico uzakonil in določil glagolske župnije. Takrat je bil glagolski misal tiskan z glagolskimi črkami. Tudi čitati glagolico se je Mahnič naučil in vršil cerkvene obrede v staroslovenskem jeziku. Zmagala je glagolica, zmagal je Mahnič!

Za dijake hrvatske gimnazije v Pazinu je dal postaviti konvikat, krasno poslopje, zgrajeno po načrtu benediktinca Anzelma Wernerja. V konviktu je sedaj škofijska višja gimnazija in internat za dijake.

Kakor med Slovenci, tako je bil Mahnič tudi pri Hrvatih začetnik in voditelj živahnega katoliškega gibanja. Pred Mahničem je v katoliških krogih na Hrvatskem vladalo mrtvilo. V listu »Hrvatska Straža« je s svojimi tehtnimi in aktualnimi razpravami vzbudil v inteligencl zanimanje za filozofska in verska vprašanja. Zbudil je nove, mlade sile med akademiki, ki so kasneje s svojim zasebnim življenjem in s svojim javnim delovanjem v duhu krščanskih načel učinkovito vplivali na vsestranski razvoj hrvatskega naroda.

NEKAJ OSEBNIH SPOMINOV

Kot urednik »Pučkega prijatelja« sem imel priložnost, da od blizu opazujem Mahničovo življenje in delovanje. Mahnič je bil vedno zamišljen. Opazili smo, da vedno nekaj snuje, da vedno nekaj misli, kaj bi storil za naš narod.

Kosili smo z njim skupaj vsi, ki smo bili pri njem zaposleni. Malo je govoril. Tu in tam je kaj pripomnil, kaj svetoval. Zvečer je malo užil zaradi slabega želodca, zato je jedel sam. Po večerji pa je prišel k nam in se tudi z nami nekoliko pogovoril. Na večer je navadno od šestih do sedmih molil v svoji kapelici pri petrolejki. Elektrike takrat še nismo imeli.

Vsak duhovnik, ki je prihajal v mesto Krk, je bil pri njem na kosilu. Tako je bil v tesnem stiku s svojimi duhovniki. Škofija je bila takrat središče hrvatskega

katoliškega gibanja. Prihajali so intelektualci iz vseh hrvatskih krajev in s škofom razpravljali o aktualnih vprašanjih katoliškega gibanja.

Škof je bil zelo vesel in zadovoljen, ko so ga obiskovali katoliški akademiki. Z njimi je obravnaval vprašanja dijaških organizacij. Bil je prepričan, da bo iz dijaških vrst zrastel novi rod, ki bo na podlagi katoliških načel obnovil življenje hrvatskega naroda.

Ob počitnicah je vabil na kosilo vse dijake s Krka brez razlike narodnosti in jih vzpodbujal k resnemu študiju in krščanskemu življenju.

DEPORTACIJA IN SMRT

Po prvi svetovni vojni so Italijani zasedli tudi otok Krk. 3. januarja 1919 je Mahnič naslovil na podadmirala Cagnija protest, ker je ta zahteval, da se ukine glagolica v krški škofiji. Zato so ga zvičajno spravili na ladjo, ki ga je namesto v Senj k senjskemu škofu, kakor so mu rekli, deportirali v Italijo.

Vrnil se je domov težko bolan in umrl v Zagrebu, žrtev junaške borbe za pravice svojega naroda. Pokopan je v cerkvi sv. Frančiška Ksaverskega, ki jo upravljajo frančiškani glagoljaši, on, ki je bil vedno neustrašen borec za glagolico.

Tak je bil Mahnič, vedno idealist in vedno rodoljub. Ni bil samo svet duhovnik in škof, temveč prav v skladu s svojo vero tudi neustrašen borec za pravice slovenskega in hrvatskega naroda. Naj bo zato blagoslovljen njegov spomin v naši sredi!

DR. STOJAN BRAJSA

Prizor s srečanja goriške mladine v Doberdolu 7. marca letos, kjer je bilo bogoslužje besede, ki je obstajalo v molitvi, petju, branju beril in v govoru Emila Valentinića »Kristus — vzor pravega človeka«

Srečanje krvodajalcev. Na dan sv. Jožefa se je v Doberdolu vršilo 15. zborovanje krvodajalcev. Ob tej priložnosti je veliko število ljudi obiskalo našo vas in se kljub slabemu vremenu udeležilo raznih slovesnosti. Ob 9. uri je goriški nadškof maševal in v pridigi spregovoril predvsem krvodajalcem. Poudaril je važnost in plemenitost njihovega dejanja pri reševanju človeških življenj in dejal, da je to velik dokaz ljubezni do bližnjega ter težnje po čim večji medsebojni povezavi. V župnijski dvorani so potem sledili govori predstavnikov oblasti in raznih zastopnikov združenj.

Gostovanje iz Trsta. Popoldne pa so prav tako v župnijski dvorani nastopili

člani Slovenskega gledališča iz Trsta s komedijo v treh dejanjih »Kaj bojo rekli ljudje«.

Nastop števterjanskih igralcev. V nedeljo 28. marca pa je gostovala dramska družina SKPD »F. B. Sedej« iz Števerjana. Predvajala je Bevkovo dramo v treh dejanjih »Materin greh«. Igralci so s svojo zavzetostjo zelo navdušili občinstvo in želi veliko uspeha. Zelo dobro so se vzevali v zaupane jim vloge in pretresljivo prikazali vso tragiko človeka, ki skoro nevede zaide s prave poti. Pozna se, da to mladino vodi spretna roka in da so sami polni navdušenja in dobre volje. Vsi zaslužijo največjo pohvalo in priznanje.

Martin Fierro - slovenski ponos

Slednji kulturni narod se skuša uveljaviti pred mednarodno javnostjo s kakšno svojo izrazito leposlovno stvaritvijo, ki naj poleg literarne vrednosti izraža tudi najbolj svojiski značaj tistega naroda. Svoj čas je zapisal Josip Stritar, da se Slovenci lahko predstavimo pred svetom in Bogom s Poezijami Franceta Prešerna. Argentinci so za takega svojega predstavitelja naroda in leposlovja izbrali pesnitev »Martin Fierro«, ki jo je sestavil pesnik José Hernández. Kdor hoče dojeti argentinstvo v njega zgodovinsko razvojno dobi, naj vzame v roke to »pesem o argentinskem gavčus«, ki spada kot tipična argentinska literarna stvaritev tudi v svetovno književnost.

Ko so prišli Španci v Latinsko Ameriko, so se hitro začeli mešati z Indijankami. V sebi so imeli mnogo arabske krvi, saj so komaj nekaj desetletij prej (1492) pregnali zadnje Mavre iz Granade, ki so nad južno Španijo gospodovali nad 700 let. V vsej Latinski Ameriki, tudi v Argentini, je tako nastal nov rasni tip: kreol, mešanec španske, arabske in indijanske krvi.

Ta kreol je v Argentini začel osvajati pampo, ta brezmejni prostor brez gričev in klancev, ki sega tisoč kilometrov daleč do podnožja Andov na zahodu. Rodil se je tip gavča, krotilca konj in pobijavca goveda. Ni imel drugega dela kot iskati si hrano, ki jo je bilo na pretek. Ubil si je žival, si jo pripravil kot »asad«, pečenko na ražnju, brez soli seveda, in jo pustil nato soncu in živalim, da so jo obelili do kosti. Odprto nebo, prostrana ravnina, konj, krava in Indijanci, rančo — kočja iz blata, kož in trstja, kjer je živel z ženo, katero je pobral bogvekod, najčesče pri

Indijancih, to je bil gavč, človek svobode.

José Hernández (1834-1866) je hotel tega svobodnega brodarja pampe, jahača in pevcapayadorja ovekoveti s posebno pesnitvijo, ki obsega kar 7.210 vrstic. To zgodbo poje ljudski pevec-payador Martin Fierro. Priimek Fierro (železo) naj pove, da je gavč vzdržal kot železo več stoletij. Ob kitari na način črnogorskega guslarja v rimanih kiticah Martin Fierro pripoveduje o trdem življenju gavča, vanj pa vključuje obilje ljudske modrosti.

José Hernández, časnikar, urednik, poslanec, sonator, minister in vojak v času državljanske vojne proti diktatorju Rosasu je tako ustvaril edinstveno argentinsko pesnitev, ki jo literarni strokovnjaki postavljajo v isto vrsto s Homerjevo Ilijado in Odisejo, z epom Nibelungi ali s španskim Cidom. Delo je že prevedeno v osemnajst drugih jezikov. Sedaj se je tem pridružil še devetnajsti — slovenski.

Je to velik slovenski kulturni dogodek. Velik bi bil že, če bi bil prevod izšel v domovini. Se mnogo večji pa je, ker je izšel v zdomstvu, brez kake materialne ali moralne podpore matične države. Izdajo sta omogočila z meceniškim darom slovenski industrijalec in njegova gospa Matija in Bojana Karba. Svojima vnukoma, Pavlu in Martinu, ki sta že Argentince, sta hotela dati v bodoče branje argentinske pesnitev v rojstnem jeziku matere in njenih staršev.

Prevod je odlično delo pesnika dr. Tineta Debeljaka, ki mu je bila v veliko pomoč gospa Danica Kanal Petričkova. Kar vzbuja presenečenje in vidno občudovanje, je razkošna zunanja oblika in oprema knjige z dvojnimi listi, česar argentinski

knjižni trg ne pozna. Tisk je barven v treh kolonah, vmes izborne reliefne ilustracije, risbe folklornih motivov in fotografije. Ta knjiga prekaša v svoji razkošnosti celo same argentinske izdaje in je resnično slovenskim izseljencem lahko v ponos. Z njo so se Slovenci predstavili špansko govorečemu svetu kot visoko kulturni narod.

Posebno pohvalo zasluži tudi uvod v knjigo. Napisan je v španskem in slovenskem jeziku. Na pregleden in nevsiljiv način poda zemljepisni in zgodovinski oris Slovencev ter njih naselitev v Argentini. Konča pa se takole:

»Ko je gospa Ana Paulin, mati slovenskega gavča Angela, ki je prišel v Argentino eno leto pred izidom drugega dela pesnitve (1878) kot šestleten deček ter postal v Formozi ob paragvajski meji pravi gavč v smislu Martina Fierra, pomagala opremljati farno cerkev v Formozi, je dala vltiti v Gorici, v svoji domovini, dva zvonova, ki še danes donita iz lin formoškega zvonika. S slovenskim glasom dajeta hvalo Bogu za blagostanje v novi domovini. Tako bi rad tudi jaz (tj. prevajalec, op. ur.) s tem prevodom obesil v zvonik naše književnosti najmočnejši zvon iz argentinske pampe, da nam čez gore, doline in polja zvoni s slovenskim odmevom o njej in njenem gavču.«

Nekaj izvodov te knjige je na voljo tudi na upravi našega lista. Cena je sicer zaradi razkošne opreme precej visoka (8.500 lir), toda kdor hoče svojo knjižnico obogatiti s tako izredno knjigo kot je Martin Fierro, se je ne bo ustrašil in si bo knjigo rad nabavil. V ponos in veselje mu bo.

Jože Jurak

rok redovnic in duhovnikov največ prejeli.»

V Beogradu so si tako usmiljenke kot šolske sestre rešile vse svoje premoženje. Usmiljenke imajo svojo glavno hišo na Čukarici, šolske sestre pa imajo nekdanji »Slomškov dom« za svojo centralno hišo. Njihova glavna postojanka z noviciatom je pa v Pančevu.

V Beogradu sem se zadržal štiri dni. Pozanimal sem se, kako je s tamkajšnjim verskim življenjem. Katoličani imajo šest cerkva, pravoslavni prav toliko. Zanje cerkev ne pomeni dosti, saj jo rabijo le za velike praznike.

SKOK V POLJANSKO DOLINO

Za nedeljo 6. julija sem obljubil župnika Vrh sv. Treh kraljev, da ga bom nadomestoval. Kraj je odlična razgledna točka, zato sem se potrudil, da pridem gori še pred sončnim zahodom. Zjutraj so se pokazale megle na južni strani in napovedale dež. Res se je po maši ob desetih prvič ulilo in potem še večkrat, vmes pa je toliko še toča.

Minila je nevihta in minil je dan. Drugo jutro sem se na kolesu skozi Zalo, kjer je pisatelj Ivan Tavčar divje peteline lovil, pognal v Trato v Poljansko dolino. Hotel sem pozdraviti župnika, pa je bil na orožnih vajah. Meni se je to čudno zdelo, domačinom pa ne. Duhovniških privilegijev v novi Jugoslaviji ni več, kar pa je ugledu Cerkve samo v korist.

Ob enajstih sem bil že v Zireh. Včasih so imeli v Zireh staro in novo župnišče, sedaj pa nimajo nobenega več. Nekateri Zirovci so bili namreč mnenja, da duhovnika po novem vas ne potrebuje. Toda v svojem mišljenju so bili osamljeni. Župnika sedaj imajo, toda brez župnišča. V zasebni hiši je prisiljen stanovati. Ker župnika ni bilo doma, sem vozil naprej in skoraj na smrt utrujen prirnil do doma. Iz Zirov do Rovt je cesta sicer lepa, a ves čas navkreber. Mene, ki že dolgo vrsto let nisem bil na kolesu, je zelo zdelala.

MED LJUBLJANO IN KAMNIKOM

12. julija praznuje ljubljanska škofija god svojih svetih zaščitnikov mučencev

Mohorja in Fortunata. Za večerno sveto mašo sem obljubil pridigo v ljubljanski stolnici. Najprej sem dal kratek pregled o slovenskih izseljencih v Argentini, nato pa orisal verski položaj v tamkajšnji deželi. Pri tem sem opozoril na najbolj občutljivo stisko Cerkve v Argentini: na pomanjkanje duhovniških in redovniških poklicev.

Sele ko sem stopal s prižnice, sem si mogel z zadostno pozornostjo ogledati kristilnico, izdelano po Plečnikovi zamisli. Plečniku sem namenil tudi tisto popoldne. Ogledal sem si glavne njegove stvaritve: Zale, Križanke, univerzitetno knjižnico in emonsko obzidje.

Ko so mi povedali, da je v Stranjah pri Kamniku Plečnik tudi farno cerkev preuredil, sem sklenil pohiteti še tja. Faro oskrbujejo frančiškani iz Kamnika. Med vojno je bila cerkev nemška postojanka. Pa jo je mojster Plečnik nato v roke vzel. Tako posrečen načrt si je zamislil, da kar ostrmiš. Ne le glavna konstrukcija je močno harmonična; tudi podrobnosti nosijo pečat Plečnikove osebnosti.

Svetilke, svečniki, okraski, tečajji in klju-

ke v vratih, kristilnica, svetniške podobe, ki so jih domačini rešili pred uničenjem, vse tvori čudovito soglasje.

Kar še in še bi ogledoval, toda pot je bila še dolga. Komenda je bila prva postaja. Tam sem našel Viktorijana Demšarja, ki sedaj kot naslednik znamenitega Petra Pavla Glavarja, katerega je ovekoval pisatelj Pregelj, oskrbuje to nekdanje pomembno in bogato župnijo. Sedaj so oblasti župniku »olajšale« skrb, saj so mu odvzele večino kmetije, ki je bila s cerkvijo združena.

Ljudje so ob prihodu Nemcev pravočasno rešili dragoceni župnijski arhiv, med njimi tudi »status animarum«, tj. seznam vseh družin, ki ga je začel voditi prav Peter Pavel Glavar. Čudovito lepo je pisal in vsebinsko tako pregledno, da je v nekaj besedah o vsaki družini izraženo vse, kar je bilo pomembno za duhovno vodstvo fare. Tudi drugih dragocenosti je mnogo v arhivu kot stare krstne knjige in mogočna monštranca.

Iz Komende sem skočil še v Cerklje, od koder se je mnogo Slovencev leta 1945 umaknilo v Argentino pred prihajajočim

komunizmom, pa v Velesovo, kjer je znamenita božja pot in se nato ustavlja v Repnjah pod Šmarno goro. Pred vojno so imele tam šolske sestre gospodinjstvo šolo in lastno kmetijstvo. »Ljudska« oblast jih je seveda razlastila; posestvo je postalo družbena lastnina. Krajevni dejavniki pa so bili toliko pametni, da so sestre pustili na mestu in jih niso razgnali. Tako je to eno redkih, če ne edino združeno posestvo, ki daje dobiček.

Kakih štirideset sester živi tam. Delajo na polju in v hlevih ter se z molitvijo in delom posvečujejo. Mašuje pa jim prof. dr. Anton Trstenjak, ki poučuje na teološki fakulteti v Ljubljani. Prav tisti dan, 15. julija, ko sem se jaz mudil pri sestrah, se pojavi nov obisk: redovna sestra, ki je prišla iz Severne Amerike. In glej čudo! Domače sestre ne smejo ne na cesto ne na polje v redovni obleki, gost iz tujine, redovna sestra iz ZDA pa v redovni obleki lahko hodi brez ovir po vsej Sloveniji. Pa saj se razumemo: tujec naj dobi vtis, da je v Sloveniji verska svoboda na višku.

(Se bo nadaljevalo)

Hlastanje za tujkami

Pred letom dni je ugledni slavist prof. Anton Bajec dejal: »Prav je, da slovenšcina preudarno sprejema tujke, saj postaja s tem njena jezikovna sestava prožnejša. Nikjer pa ni zapisano, da mora pri sprejemanju tujk ravno slovenski jezik nositi zastavo.«

A vendar je podoba, da Slovenci naravnost hlastamo za tujkami, čeprav imamo na voljo kar pripravne domače izraze. Izkušnja izpričuje, da si Slovenec tujke sicer hitro prisvoji, pa jih potem po svoje tolmači in tudi uporablja.

Anketa o desetih tujih besedah, ki so jo izvedli v Ljubljani, je to jasno pokazala. Naprošeni so bili ljudje različnih starosti in poklicev, da bi te besede pojasnili. Prislunimo jim še mi in skušajmo z njimi odgovoriti, kaj nam tuje besede pomenijo. Te tuje besede so bile po vrstnem redu sledeče:

1. devalvacija (lat.), 2. teenager (angl.), 3. fair play (angl.), 4. kontejner (angl.), 5. menežer (angl.), 6. orbita (lat.), 7. alienacija (lat.), 8. show (angl.), 9. ekspert (franc.), 10. dotacija (lat.).

GIMNAZIJEC je te besede pojasnil tako: Devalvacija pomeni padec. Izraz uporabljamo pri denarnih zadevah; teenagerji so moški, ki pojejo in se zabavajo; fair play je igra brez prekrškov; menežer je oseba, ki skrbi za posle poklicnega športnika, npr. boksarja; kontejner je vlačilec ali žerjav v pristanišču; izraz orbita pomeni športni prostor; show je brezhibno razložil kot umetniško-zabavno prireditev. Ni pa znal razložiti alienacije, dotacije in eksperta. Vidi se, da mu je latinščina tuja.

STUDENT KLASIČNIH JEZIKOV: Kakor se spodobi za takšnega eksperta (oprostitite, izvedenca), se je ta študent iz vseh zank, ki so v tujkah, uspešno izmotal. Za devalvacijo je dejal, da je razvrednotenje zelo dober in ustrezen izraz. Orbita je krožna pot. Nič zato, če moramo uporabljati za ta pojem dve besedi; sta pa obe vsaj slovenski. Le pri besedi kontejner ni pravega pogruntal (beseda je angleška, zato se mu sme oprostiti). »Kontejner je železniški vagon za prevoz tekočin.«

ABSOLVENT FARMACIJE: Teenager je spor med generacijama (popolnoma napačno!), menežer je posrednik, orbita je tekma v veselju (slabo!). Ni znal razlo-

žiti besed fair play, alienacija, show, ekspert in kontejner.

PROFESOR (urednik časopisa): »Najstnik je že kar dobro udomačen izraz za teenagerja. Fair play je čista igra. Menežer je organizator na televiziji. Orbita bi bil tir. Kontejner je poseben prevozni sistem. Show je lahko srečanje priljubljene osebnosti z javnostjo, je pa tudi lahko parada. Dotacija je denarna pomoč.«

STROJNI INZENIR: »Kontejner pomeni vsebovalec; je takšna posoda, kamor spravljajo tekočine ali razsutii tovar in ga tudi prevažajo. Orbita je pot, ki jo opiše premikajoče se telo okoli osrednjega telesa.« Druge tujke je še kar srečno razvozal, ni se pa strinjal, da bi nujno morali za tujke uvesti domače besede.

PROMETNI MILICNIK: Devalvacija je zmanjšanje plačilne vrednosti. Menežer je posrednik. Orbita? Raketa leti okoli orbite, okoli svoje osi (popolnoma napačno!). Ekspert je raziskovalec (slabo!), dotacija pa pomeni pomoč. Drugim tujkam pa vrli mož postave ni vedel pomena.

MOJSTER ZA VARJENJE: »Dotacija se uporablja pri valutni reformi (zanimivo!); fair play je v zvezi s poštenostjo; menežer pride v poštev v športu; orbita je astronavtski krog; kontejner je sporazum (grozno!); show je beseda, ki jo poznajo na televiziji; to naj bi bil nastop; ekspert je tisti, ki poskuša (slabo!); dotacija pomeni dodajanje (verjetno denarja). Razlage za alienacijo in teenager pa pošteti mojster ni vedel.

ZICNI TKALEC: Menežer je človek, ki ti preskrbi, da boš lahko nekje pel ali kaj podobnega; dotacija je nek dodatek; boljše bi se reklo darilo; kontejner je traktor ali buldožer (hm!). Ostalih besed razen devalvacije ni znal razložiti.

UPOKOJENA TRGOVKA: »Devalvacija, ježeš, kaj pa je spet to? Kor...te...ner. Bog se nas usmili, saj to ni slovensko. Dajte no mir, jaz sem vendar preprosta ženska! Ekspert, vidite, to je pa nekaj po nemško.« In tako naprej, četudi je bila npr. pred desetletji tudi sama teenager, čeprav za to ni vedela.

UMETNICA: Menežer je tako kot manikirka ali ženska, ki obleko kroji. Orbita je lunino ozračje. Seveda je poznala devalvacijo, saj v Sloveniji vse o njej govori, za ostale tujke pa ni znala odgovora.

PREUZITKARICA: »Še nikdar nisem slišala teh groznih besed; domačim niso nič podobne; edino orbita se sliši kot torbica, pa vem, da tega ne pomeni. Nič se ne smeje! Če ne vem, pač ne vem.«

Ker bi mnogi od naših bralcev — naj jim zato ne bo nerodno! — tudi marsikatero od desetih tujk ne znali prav razložiti, naj to storimo mi! 1. Devalvacija je zmanjšanje vrednosti denarja v primerjavi z zlatom; 2. teenager je nedoletnik od 13. do 19. leta; 3. fair play je poštna igra; 4. kontejner je kovinski zaboj za spravlanje in prevažanje blaga s prostornino do 22 kubičnih metrov; 5. orbita: pot premičnice okrog osrednjega telesa ali očesna jama; 6. show: umetniško zabavna prireditev; 7. alienacija je odtujitev ali zastavljanje; 8. menežer je vodja gospodarskih ali organizacijskih poslov; 9. ekspert je izvedenec, strokovnjak; 10. dotacija je denarna podpora.

In naš zaključek? Kako malo jih je

med nami — gornja anketa to prepričljivo dokazuje — ki bi tujke popolnoma razumeli. Se izobraženci jih v celoti ne obvladajo. In ostali? Mar ne kliče vse to k zdravemu odporu proti tujkam? Da bi jih ne sprejemali vseprek in če jih že uporabljamo, da bi nudili tudi razlago zanje. Slovenščina ni samo jezik za izobražence. To naj bi upoštevali vsi, ki delujejo kot časnikarji, v televiziji, pri radiu, kot govorniki, v raznih skupščinah, v šoli, pa tudi v trgovini in gostinstvu!

—ej

KULTURNO DRUSTVO »HRAST« IZ DOBERDOBA

priredi na velikonočni ponedeljek 12. aprila tradicionalni

PRAZNIK POMLADI

z naslednjim sporedom:

- ob 9. uri športni nastop
- popoldne: zabavne igre, zborovsko petje in nastop raznih ansamblov
- od 18. ure do polnoči: prosta zabava.

Ves dan bo deloval dobro založen bufet z domačimi jedili in velikonočnimi dobrotami.

Zato 12. aprila vsi v kraški Emavi, vsi v Doberdob!

Smrt zgladne krščanske matere

V sredo 31. marca 1971 je umrla v Sempetru pri Gorici, v starosti 89 let, mati tamkajšnjega župnika, Ana Bratina. Pogrebne svečanosti so se naslednjega dne izvršile v šempetrski cerkvi ob prisotnosti številnih duhovnikov in lepega števila vernikov, nakar so zemeljske ostanke blage pokojnice prenesli v Velike Zablje in jih pokopali ob strani soproga, nadžitelja Karla Bratina.

Pokojnica se je rodila v Dobravljah na Vipavskem v znani Črnigojevi družini. Dva njena brata, Henrik in Franton, sta bila ugledna duhovnika. Prvi je umrl kot župnik v Lokavcu, drugi pa kot župnik v Kozani. Starejša sestra Marija, poročena s Francetom Vrtovcem v Velikih Zabljah, je darovala Bogu kar štiri otroke: dva sina sta jezuita, tretji Stanko, je župnik in dekan v Dornberku, ena hčerka pa je uršulinka. Naša pokojnica, tudi sama mati duhovnika, je preživela svojo zorno mladost in častljivo starost v bližini duhovnikov, ob bratu in sinu, katerima se je z delom in ljubeznijo darovala.

Kot mlado dekle je sledila bratu novomašniku v Devin, kamor ga je nadškof poslal za kaplana. Po treh letih, septembra 1901, je bil kaplan Henrik Črnigoj premeščen za vikarja v Velike Zablje in sestra Ana mu je tudi tjakaj sledila kot zvesta gospodinja. Tu je spoznala učitelja Karla Bratina in se z njim poročila. Vzornima zakoncem se je rodilo sedem otrok, a trije so kmalu umrli. Ostali štirje se danes častno udejstvujejo: dr. Radovan Bratina je profesor v Postojni; hčerka Vera, poročena z Romanom Vrtovcem, je ugledna učiteljica, sin Dušan je župnik v Sempetru. Z njim živi najmlajša hčerka Vida in mu skrbno gospodinji.

V pogrebnem nagovoru je msgr. Andrej Simčič imenoval pokojnico »zlati mamici«. In upravičeno! Pokojna Ana Bratinova je bila ena tistih blagih, globoko vernih in zlasti modrih družinskih žena in mater, ki so čast in steber naših družin. Kot krepostna žena in blaga mati je z mozem, ki je na Vipavskem užival širok ugled kot učitelj in pevodvoda ter organist, ustvarila v Velikih Zabljah prijeten dom ter vzorno vzgojila svoje otroke. S svojo ljubeznivostjo in blagosrčnostjo pa sta oba veliko pomagala potrebnim, podpirala domače cerkev, vsem bila v zgled. Po moževi smrti se je pokojnica umaknila k sinu Dušanu, župniku sprva v Ajdovščini in nato v Sempetru, kjer je pomagala po svojih močeh in zlasti veliko molila. O njej lahko rečemo: živela je za Boga in lastno družino!

Vsem sorodnikom, sinovom in hčeram, in še posebej bratu Karlu, ki živi v Gorici, ter sestri Pavli, ki živi v Mariboru, izražamo iskreno sožalje. Pokojnici pa naj Bog obilo poplača za vse dobro, ki ga je storila.

RK

Cvetoča pomlad sredi valovitih Brd

Ni še dobil spomenika

V zadnjih letih smo bili priča mnogim spominskim obleticam in proslavam. V pošte so bili vzeti pomembni datumi kot npr. 25-letnica fašističnega padca, 50 let zaključka prve svetovne vojne, zrušenje nacistične strahovlade v Evropi in z njim po zaključku druge svetovne vojne nove oblike sožitja in sodelovanja narodov. V vseh velikih zgodovinskih prelomnicah se navadno srečamo tudi s kako veliko osebnostjo, ki je odigrala prvenstveno vlogo v skupno dobro naroda.

Med take velike osebnosti spada v največji zgodovini slovenskega naroda prav gotovo dr. Janez Evangelist Krek, bogoslovni profesor v Ljubljani, državni poslanec v dunajskem parlamentu, bорец za socialne pravice delovnih stanov in nedosegljiv kulturni delavec ter vzgojitelj širokih množic po vsej Sloveniji. Bil je neutrueden in vtirajen organizator, ljudski govornik, človek širokih zamisli ali konceptov, poln simpatij in ljubezni do malega človeka, njegovega trpljenja in njegovih potreb. Ljubezen, ki je poznala samo človeka, njegove potrebe in delo zanj, ki pri tem ni delala razlike med pristašem in nasprotnikom, je Kreku omogočila, da je lahko postal vsem vse in zares simbol boja za nacionalne in človečanske pravice tlačene slovenskega naroda.

To je lepo povedal v predavanju tržaškemu delavcem pol leta po Krekovi smrti (rojen je bil 27. novembra 1865, umrl pa je 8. oktobra 1917) pisatelj Ivan Cankar, ki je Kreka vzljubil že kot dijak. Takole je povedal delavcem o Kreku: »Zdaj je vrsta ena, je prapor en sam! Tisti, ki je visoko dvignil ta naš prapor — Janez Evangelist Krek — je legel v prezgodnji grob. Ali kakor je bilo plodno njegovo življenje, tako je bila plodna celo njegova smrt. Vrnili nam je spoznanje, da more obroditi sočen sad le tisto delo, ki je bilo spočeto in izvršeno v čisti poštenosti. Stare izkušnje pravijo: "Vojskovođa je padel, armada pa je zmagala v njegovem imenu in pod njegovim praporom".« Ivan Cankar je tedaj še dostavil o Kreku: »Nikdar se še ni naš slovenski narod tako visoko in tako sijajno razmahnil, kakor v zadnjih dveh letih svetovne vojne. Dokazal je vsemu svetu, da je zrel za svobodo, zrel za lasten svoj dom.«

Kreku je uspelo združiti ves narod po dolgi dobi hudega in marsikdaj zelo grdega političnega medsebojnega obračunavanja. Z osebnim življenjem je pokazal, da je največja od vseh kreposti ljubezen. Krek je ljubezen bogato razdal, zato je dobil od ljudstva, ki je pogosto zelo nehvaležno, največ, kar to more dati javnemu delavcu, to je polno zaupanje.

Slovenci z Goriškega in Tržaškega so prišli masovno v osebni stik s Krekom med prvo svetovno vojno, ko so se v velikem številu skupno s Furlani zatekli kot vojni begunci v Ljubljano. Med temi pribežniki je bil tudi mladi furlanski duhovnik Luigi Fogar, poznejši tržaški škof in ki preživlja sedaj svojo častljivo starost v Rimu.

Kako se je tedaj Krek zavzel za primorske begunce, opisuje eden njegovih sodelavcev tako: »Komaj so primorski begunci dospeli v Ljubljano, jih je Krek sprejel z odprtimi rokami in solznimi očmi. Gospodarska zveza, kateri je Krek načeloval, je po njegovem naročilu dajala hrano. Izdal je tudi poziv na Ljubljancane, naj prispevajo z denarjem, obleko in drugim. Krek je tudi takoj posredoval, da so dobili begunci stanovanje po Ljubljani in okolici... Sam je obiskoval begunska taborišča... V Ljubljani je Krek v prostorih Zadružne zveze (plod njegovega dela) odprl Posredovalnico za begunce. Ta je bila

sprva informativnega značaja, potem se je okrepila v podporno ustanovo. Imela je dva urada, za Slovence in za Italijane. Obema je bil dr. Krek pokrovitelj in oče...«

Danes bo še posebej zanimivo poročilo o Krekovi skrbi za begunce italijanske narodnosti. Isti poročevalec (J. Abram) nadaljuje: »Krek je naročil dr. Fogarju, naj ima pri Sv. Jakobu (znana župna cerkev v središču mesta) vedno vso službo božjo za italijanske vojnne begunce v italijanskem jeziku. V tem jeziku naj pridiguje, v tem jeziku naj pojejo itd. ves čas, dokler bodo v Ljubljani. Posredoval je pri škofiji, da se je to zgodilo. Po zatrdilu dr. Fogarja je Krek vedno rad govoril z italijanskimi begunci v njihovem materinskem jeziku...«

Nič ni tedaj čudno, če so begunci »sklenili delovati na to, da bodo, ko se povrnejo domov, imenovali vse prizadete občine — slovenske oziroma furlanske — iz hvaležnosti dr. Kreka za častnega občana.«

Krek je umrl, preden so se begunci mogli vrniti domov ter izpolniti, kar so se namenili. Potem je prišlo, kar je prišlo. Mrtvega Kreka niso mogli imenovati za častnega člana. Toda ali ni prav, če vsaj med tržaškimi Slovenci dobi ta veliki mož petdeset let po smrti primeren spomenik?

J. J.

Zbornik „Koroški plebiscit“

V okviru redne zbirke Slovenske Maticе za leto 1970 so te dni izšle tri knjige: zbornik »Koroški plebiscit«, Poznogotska plastika na Slovenskem (Emilijan Cevc) in Iz knjige spominov (Vojeslav Mole).

Zbornik »Koroški plebiscit« pomeni gotovo pomembno delo slovenskega zgodovinskega. Uredili so ga Janko Pleterski, Ljode Ude in Tone Zorn ter obsega razprave naših najvidnejših zgodovinarjev, publicistov in pravnikov. Posamezni prispevki govorijo o razvoju narodnega vprašanja na Koroškem pred prvo svetovno vojno, o položaju koroških Slovencev med njo, o razmerah na poznejšem plebiscitnem ozemlju od razpada Avstro-Ogrske do jugoslovanske zasedbe cone A, o diplomatskem reševanju slovenske severne meje, o jugoslovanski in avstrijski politiki v pripravah na plebiscit. Posebej so obdelani družbeni in politični elementi plebiscitne odločitve 10. oktobra 1920, pravni vidiki usodnega glasovanja in njegove posledice. Odsev plebiscita v jugoslovanski in avstrijsko-nemški književnosti obravnava posebna razprava.

Zbornik je nastal na pobudo Inštituta za narodnostna vprašanja, obsega 564 strani in vsebuje mnogo skic in zemljepisnih tabel. Zal pa avtorjem zbornika ni bil dostopen Deželni arhiv v Celovcu. Dobili so sicer vljuden, a popolnoma odklonilen odgovor s pripombo, da bodo tudi po 10. oktobru 1970, ko je minilo 50 let od plebiscita in se po vsem kulturnem svetu odprejo po preteku te dobe vsi arhivi, veljale za uporabo arhiva bistvene in neobičajne omejitve, kar vse priča o slabi vesti avstrijskih oblasti.

Zbornik »Koroški plebiscit« kakor tudi ostali dve knjigi sta na voljo v naših knjigarnah v Trstu in Gorici. Zlasti našim izobražencem jih toplo priporočamo.

Manj bogoslovcev v ZDA

V semeniščih Združenih držav Severne Amerike se je leta 1966 pripravljalo 46.000 fantov na duhovniški poklic. V zadnjih letih je število znatno padlo, saj je znašalo število duhovniških kandidatov lansko leto

komaj 24.000. Ugotovili pa so, da je v teh letih zelo naraslo število takih kandidatov, ki so že dokončali univerzitetne študije. Od 258 se je število povečalo na 968. Zanimivo je, da predava bogoslovcev v Ameriki tudi nad sto profesorjev nekatoške vere.

Domača duhovščina v Afriki in Aziji

Po podatkih kongregacije za misijone Propaganda Fide je sedaj v Afriki 14.500 duhovnikov, a med njimi le 3.300 domačinov. Boljši je položaj v Aziji. Tam deluje 14.800 duhovnikov, med njimi kar 9.000 domačinov.

V nedeljo 28. februarja je bilo v Doberdobu prvo nagradno tekmovanje iz verouka. Nastopilo je 43 otrok osnovne šole. Iz vsakega razreda so bili odlikovani po štirje tekmovalci

Odbornik Giust je sprejel predstavnike goriške SDZ

V četrtek 1. aprila je sprejel deželni odbor Giust v svojem uradu v Trstu predstavnike goriške Slovenske demokratične zveze, s katerimi se je zadržal v daljšem razgovoru o perečih vprašanih slovenskih šol na Goriškem. Pokrajinska svetovalka Marija Ferletič, predsednik SDZ Albin Sulgoj in član vodstva Marijan Terpin so odborniku podrobneje razložili težko stanje slovenskih šolskih stavb ter nakazali nekaj praktičnih rešitev. Prosil so za pomoč, ki se lahko nudi v okviru deželnih ustanov in za intervencijo pri pristojnih državnih oblasteh za končno in temeljito rešitev tega vprašanja, za ka-

mladi in poleti, ko so njihova pobočja okrašena z lepim in raznobarnim cvetjem.

Vsem, ki smo to gledali, se je porodila želja, da bi mogli pogosto obiskovati ta čudoviti gorski svet in doživljati njegovo krasoto. Dr. Andlovicu se prisrčno zahvaljujemo za ta prijeten večer s prošnjo, da bi se še kdaj vrnil med nas in nam še mnogo lepega pokazal.

Umrla je Ana Velikonja

V torek 6. aprila je po hudem trpljenju umrla pri Usmiljenih bratih v Gorici 72-letna Ana Velikonja, dolgoletna vratarica tiskarne Budin. Skoro 40 let je bila v tej službi skupaj z možem, ki je poleg vratarke službe opravljal še druga dela v Katoliški tiskarni, kakor se je prvotno imenovala, po letu 1938, ko ji je mož umrl, pa sama. Pri svojem delu je bila pridna in natančna, po značaju mirna in zelo obzirna. Veliko je v življenju pretrpela in ko so v letih fašizma zaprli tiskarno, je ona edina še vedno vztrajala na svojem mestu in s tem marsikaj tvegala.

Zlasti pa so bila huda zadnja leta njene življenja. Pred leti si je zlomila nogo v kolku in od tega zloma ni več okrevala. Nad leto dni je bila v bolnišnici Usmiljenih bratov in bila vsem zgled izredne potrpežljivosti in vdanosti v božjo voljo. Redno je prejela svete zakramente in tako mirno v Gospodu zaspala.

Njeni edini hčerki Albini izrekamo globoko sožalje.

Seja ožjega odbora Slovenskega ljudskega gibanja

V soboto 3. aprila se je vršila v Gorici seja ožjega odbora Slovenskega ljudskega gibanja, na kateri je bilo govora o sedanjem političnem stanju ter o prisotnosti in delovanju članov SLG v Slovenski demokratični zvezi.

V nadaljevanju razgovora so navzoči obravnavali tudi odmev ter možnosti pozitivnega razvoja zaščite slovenske manjšine po nedavnem obisku jugoslovanskega predsednika v Rimu.

Dogovorili so se, da bodo sklicali širši svet za četrtek 15. aprila ob 20.30.

Vse slovenske vernike iz Gorice vabimo, da se udeležijo na velikonočno jutro 11. aprila ob 6.30

VSTAJENJSKE PROCESIJE

v goriški stolnici. Vodil jo bo goriški nadškof msgr. Peter Cocolin.

Praznujemo dan Gospodovega vstajenja skupaj s svojim nadpastirjem in združeni z njim proslavimo zmago božje ljubezni nad silami teme!

S TRŽAŠKEGA

Rojan

Smrt vzorne družbenke. Na prvi petek 2. aprila smo pokopali članico naše Marijine družbe Netko Ferluga. Teden prej je bila še zadnjikrat pri sv. maši in pri sv. obhajilu. Potem je morala v bolnišnico in čez nekaj dni je mirno zaspala v Gospodu. Dočkala je skoraj 86 let. Od teh jih je 67 preživela v Marijini družbi.

Ce danes govorimo o laičnem apostolatu, zanjo lahko trdimo, da ga je vršila vse življenje. Marijina družba je izoblikovala njeno duhovno podobo, za Marijino družbo in župnijsko skupnost je potem živila in delala. Leta in leta je prodajala pri cerkvenih vratih »Katoliški glas«. Nosila ga je tudi po domovih. Skrbela je za molitev rožnega venca v oktobru, vodila ure molitve, delala listke Apostolstva molitve, vedno sodelovala pri cerkvenem petju, nastopala pri igrah na odru, zbiralala darove za potrebne. Vsako jutro, poleti in pozimi, je bila prva v cerkvi. Bila je le perica, a izredno razumna. Zase je bila skromna, a rada je pomagala. Občudovanja vredna je bila njena točnost in neutrudljivost. Zvesta je bila do skrajnosti.

Naj dobri Netki vsemogočni Bog poplača vse, kar je storila za našo župnijsko skupnost v svojem dolgem življenju. Naj veliko noč praznuje ob povečanem Kristusu.

Stanko Zorko

Občni zbor Tržaške kreditne banke

V soboto 3. aprila so imeli delničarji Tržaške kreditne banke letni občni zbor. Poročilom upravnega in nadzornega odbora je sledila razprava, v katero so posegli številni delničarji, nakar so poročilo odobrili. Lansoletni dobiček tega slovenskega denarnega zavoda je presegel 11 milijonov lir.

Prispevek za oljčno olje

Nadzorništvo za prehrano je prejelo potrebne tiskovine in pridelovalci oljčnega olja lahko vložijo prijavo oljčnih nasadov ter istočasno prosijo za prispevek na letošnje oljčno olje, ki znaša kot lani okrog 269 lir za kg. Če so nasadi ostali enaki kot so bili prijavljeni lansko leto, zadostuje letos le prošnja za prispevek, katero pa je treba vložiti najkasneje do 30. aprila. Priložiti je treba potrdilo oljarne o iztisnjeni količini in potrdilo o bivanju. Za izpolnitev prošnje naj se oljkarji obrnejo na svoje kmečke sindikate.

Odbojka. Preteklo soboto 3. aprila je Olympia pripravila lepo priložnost na poti za vključitev v višjo »meddeželno serijo D«. Izgubila je v St. Petru ob Soči tekmo proti Libertas iz Turriaca, potem ko je že vodila z 2:0. Kljub temu da sta manjkala Susič in Antonič, se je zdelo, da si bodo Goričani osvojili ves izkupiček, toda potem so zagrešili celo vrsto »otroških« napak v četrtem in petem setu. Tretji set so izgubili, ker so začeli nekoliko podcenjevati nasprotnika. Deloma je odvedal napad, zlasti pa je bilo slabo branjenje servisov in kritje lastnega bloka. Prihodnja tekma se bo verjetno vršila v sredo 14. aprila zvečer v Gorici proti Torriani (kajti Torriana je poslala, da ne bi igrala na velikonočni ponedeljek).

Mladinci so se v nedeljo udeležili deželne mladinskega prvenstva v Trstu. Igrali so proti CRDA iz Trsta in izgubili z 0:2. Dobili pa so tekmi proti Kennedy iz Adigliaccia in Casagrande iz Sacile, ker se moštvi nista predstavili.

Mladinske igre v odbojki se bodo začele od 19. aprila dalje. Olympia bo igrala v sredo 21. aprila ob štirih popoldne v telovadnici Lenassi proti moštvu »Real Esperia A«.

V nedeljo 18. aprila pa se bo vršilo v Gorici deželno prvenstvo VSI, tako za mladince kot za naraščajnike. Udeležila se ga bo tudi Olympia.

V Katoliškem domu v Gorici je bila 31. marca odprta razstava del mladih tržaških slikarjev GRUPA U. Razstava se bo zaključila 15. aprila. Ob delavnikih je odprta od 17. do 20. ure, na velikonočni praznik pa od 10. do 13. ure

OBVESTILA

Roditeljski sestanek. Ravnateljstvo nižje srednje šole v Gorici, ul. Randaccio 10, sporoča, da bo v petek 16. aprila 1971 ob 18. uri v šolskih prostorih roditeljski sestanek. Vabljeni so starši in njihovi namestniki.

Smoletova »Antigona« v Gorici. Slovensko gledališče iz Trsta bo v četrtek 15. aprila in v petek 16. aprila ob 20.30 gostovalo v Katoliškem domu v Gorici s Smoletovo dramo »Antigona«. V četrtek bo igra za abonente iz goriškega mesta, v petek pa iz goriške okolice. Avtobusi bodo vozili na prireditev po že ustaljenem voznem redu.

Gostovanje slov. akademikov iz Rima. V soboto 17. in v nedeljo 18. aprila bodo v Gorici in v Trstu nastopili slovenski akademiki, ki študirajo v Rimu ter uprizorili Molièrovo komedijo »Scapinove zvijače«. Podrobnosti o gostovanju bomo objavili prihodnjic.

Predstava mladinske igre »Cipek in Cipek« v Katoliškem domu v Gorici je morala zaradi napovedane vsedravnne stavke v sredo 7. aprila odpasti. Da pa goriški otroci in tudi odrasli ne bodo prikrajšani za gledališki užitek, bo Mladinsko gledališče iz Ljubljane 30. aprila popoldne (ob 16. uri) in zvečer (ob 20.30) prišlo z omenjeno igro tudi v Gorico.

SLOVENSKA TELEVIZIJA

Spored od 11. do 17. aprila 1971

Nedelja: 9.30 Po domače z ansamblom Franca Flereta. 10.50 Otroška matineja. 12.00 Tekmovanje srednješolcev o resni glasbi. 18.10 Narobe roka pravice - film. Ponedeljek: 20.35 Dokaz pod zemljo - film.

Torek: 17.45 Tiktak. 18.15 Niso samo rože rdeče. 19.30 Starši in otrok. 19.40 Pet minut za boljši jezik. 20.35 Suha veja - ital. film. 22.05 Nokturno: Lirika.

Sreda: 14.55 Mednarodni nogometni turnir v Osijeku. 17.45 Pika Nogavička - film. 19.20 Po sledih napredka. 20.35 Teh naših petdeset let. 21.35 G. Beaud (2).

Četrtek: 18.00 Glasbena pravljica. 18.30 Skrivnosti živali. 19.20 Vse življenje v letu dni. 21.40 Il'f-Petrov: Zlato tele. 22.20 40 let slovenske glasbe: L. M. Škerjanc.

Petek: 17.45 Zlati cekin - otroška pesem iz Bologne. 19.00 Mestece Peyton. 20.35 Skrivnostna sosedica - angleški film.

Sobota: 16.25 Državno prvenstvo v košarki. 18.15 Po domače z ansamblom Borisa Kovačiča. 18.45 Holandski dragulji - serijski film. 22.05 Nepremagljivi - film.

ZAHVALA

Dne 28. marca nas je zapustila mama, babica, prababica, sorodnica

LUCIJA MLJAČ

ki smo jo 30. marca pokopali v Bazovici.

Ob tej priložnosti se prisrčno zahvaljujemo vsem, ki so nam stali ob strani v teh dnevih žalosti in ki so na kateri koli način počastili spomin drage pokojnice.

Družina Mljač

Trst, 5. aprila 1971

31. marca je mirno v Gospodu zaspala naša draga teta

NETKA FERLUGA

Toplo se zahvaljujemo vsem, ki so nam v dneh žalosti na kakršen koli način pomagali in drago pokojnico pospremili na njeni zadnji poti. Posebno zahvalo izrekamo g. Stanku Zorku za pogrebno sv. mašo in tolažilne besede ter dr. Lojzetu Škerlu za spremstvo na pokopališče.

Drago pokojnico bomo ohranili v hvaležnem spominu.

Družini Piščanc - Ferluga

Trst-Rojan, 31. marca 1971

Vinogradništvo v Števerjanu

Števerjanski vinograd je danes glavni vir dohodkov prebivalstva na tem romantičnem koščku Brd, ki ga je mirovna pogodba prisodila Italiji, a hoče ostati slovenski po srcu in jeziku danes in v bodoče

Kot v Brdih nasploh tudi v Števerjanu prevladujejo bela vina nad črnimi. Med belimi prednjači tokaj pred navadnimi briškimi (rebula, malvazija) in pred belim pinotom, neznan pa je traminac; med črnimi prevladuje merlot, kateremu sledi z velikim presledkom kabernet.

Kakšne so težnje v nasajevanju v zadnjem obdobju 1968-70? Rekli bi, da sajenje trt napreduje po geometričnem zaporedju. Cene so se namreč občutno zvišale potem, ko je stopil v veljavo zakon za zaščito vinskega znaka in je bila ustanovljena, prav v Števerjanu, vinska klet za vstekljeničenje in prodajo vina v državnem merilu. K zvišanju je pripomoglo tudi splošno izboljšanje pridelka zaradi bolj skrbnega kletarjenja in shranjevanja, česar so se kmetovalci naučili od pomoči, ki jo nudi Konzorcij za zaščito briških vin.

Kar se pa tiče vinskih vrst, se usmer-

jajo števerjanski vinogradniki vedno bolj k pinotu (belemu in sivemu) in k črnim vinom (merlot, kabernet). Če bo šel razvoj v tej smeri, se lahko pričakuje, da se bo vinogradništvo v Števerjanu v nekaj letih podvojilo in to bo velika pridobitev za krajevno ekonomijo, ki je predvsem kmetijska (obrobno turistična).

Omembe vredni so tudi gozdovi za seko, na katerih je Števerjan zelo bogat. Tudi ti dajejo lep dohodek, saj je znano, da delajo iz njih kole za trte. Cena (1970) izbranih kolov 5-9 let starih je 1.500 lir za stot (sekanj po naročeni meri in speljani do prevozne ceste). Pridetek je večji od krajevnih potreb; obrobne zemlje (obrnjene proti severu ali hribovite) so izredno primerne za tako vrsto, katero bi morali pospeševati z nasadi, ker se bo sajenje trt v Brdih in tudi v ravnini povečalo in se bo zato zvišalo tudi povpraševanje po kolih v doglednem času.

Vsem svojim gostom, prijateljem, znancem in sodelavcem želimo vesele in v notranjem zadovoljstvu preživete praznike Gospodovega vstajenja!

Hotel BLED in Hotel DANIELA

Roma - Rim, ul. S. Croce in Gerusalemme 40

LASTNIK: VINKO LEVSTIK

Konfekcija MONCARO

GORICA, CORSO VERDI, 117

želi svojim odjemalcem veselo veliko noč in vabi vse, da si ogledajo najnovejšo bogato izbiro ženskih, moških in otroških pomladanskih oblek. Cene zmerne, prvovrstna kakovost blaga, najmodernejši izdelki, ugodna menjava. — Prepričajte se, ne bo vam žal!

TVRDKA

Košič Benedikt

OBUTEV - ulica Rastello 1-7

Tel. 5162
GORICA

TRGOVINA ČEVLJEV

ALPINA

GORICA - CORSO VERDI 78 - TEL. 2517

PEKARNA - SLASČICARNA

Viatori

GORICA

Tel. 2645

TRŽASKA KREDITNA BANKA vošči vsem rojakom doma in po svetu prijetno doživete velikonočne praznike. Kot poslovni slovenski zavod zasluži zaradi svoje solidnosti pri poslovanju polno zaupanje vseh Slovencev

ELIA ČUK

Kolesa, motorna kolesa, radijski sprejemniki, šivalni stroji, pritikline

GORICA, Trg Cavour 9 - Tel. 3536

Kmečka banka

GORICA - ul. Morelli 14 - tel. 2206

vam nudi ugodne pogoje za trgovske posle in bančne usluge (tekoči računi, vezane in proste hranilne vloge, posojila, vnovčenje in diskontiranje trgovskih menic, posli z inozemstvom, nakup tuje valute, pločevanje davkov in tako dalje)

URARNA IN ZLATARNA

Vizintin Jožef

GORICA - UL. MONACHE 9

TRGOVINA ČEVLJEV

And. ČOTAR

GORICA - UL. RASTELLO 34 - TEL. 3667

DROGERIJA

VIDA

GORICA - U. SEMINARIO 10 - TEL. 2887

TVrdka

Prinčič Ivan

K R M I N (CORMONS) - TEL. 6121

TOVARNA POHIŠTVA IN TRGOVINA Z LESOM

vošči vsem svojim cenjenim potrošnikom, dobaviteljem, prijateljem in znancem vesele velikonočne praznike!

KEROZEN - DRVA - PREMOG

TVRDKA

FLORJAN VETRIH

Kerozen vam za Gorico in okolico tekom dneva dostavimo na dom

GORICA - ul. Lantieri 5 - Tel. 2557
MOŠA - ul. Isonzo - Tel. 80160

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
S. P. A.
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
GLAVNICA LIR 600.000.000 — VPLAČANIH LIR 300.000.000

Tekoči računi — hranilne vloge — krožni čeki
varnostne skrinjice — neprekinjena blagajna

Dopisniki po vsej Italiji

MENJAVA VSEH TUJIH VALUT

T R S T

Brzojavni naslov: Bankred

UL. F. FILZI št. 10

Tel. 38-101 — 38-045

★

TRGOVINA

MERI KOŠIČ

DEZNIKI, TORBICE
USNJENI IZDELKI

Ul. Rastello 11

GORICA

★

RADIO
TRST A

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15.

Dejstva in mnenja: 14.15 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Sporod od 11. do 17. aprila 1971

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 11.15 Oddaja za najmlajše: Wilde: »Sebični velikan«. Dramatizirana pravljica. 11.50 Vesele harmonike. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 14.45 Glasba iz vsega sveta. 15.30 »Mala gospa velikega doma«. Dramatizirana zgodba. 17.30 Revija zborovskega petja. 18.45 Bednarik: »Pratika«. 19.15 Sedem dni v svetu. 19.30 Filmska glasba. 20.30 Naši kraji in ljudje v slovenski umetnosti. 22.10 Oster: štiri Gradnikove pesmi.

Ponedeljek: 9.00 Glasba za praznično jutro. 10.00 Beličič: »Pot v Emavs« — pomladanski izlet na Kras. 10.10 Harmonikar Marcosignori. 10.30 Simfonične skladbe Antona Lajovca. 11.15 L. Smotlak: »Pirhi«. Mladinska igra. 14.45 Glasba iz vsega sveta. 15.30 S. Skufca: »Janko in Metka«. Otroška spevoigra. 17.10 Trio Oskarja Kjudra. 17.30 Obletnica meseca: »12. april 1961: Prvi človek v vesolju«. 19.10 Velikonočne pesmi Alberta Miklavca. 19.20 Zbor »Costanza e Concordia« iz Rude. 21.00 Jalen: »Zgodnji macesen«. Priredil Jevnikar.

Torek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 Bednarik: »Pratika«. 13.30 Glasba po željah. 18.30 Komorni koncert. 19.00 Otroci pojo. 19.10 N. Zorzenon: Zgodbe iz življenja v ladjedelnici. 19.25 Zbor »Rečanj« iz Lješ. 20.35 Puccini: »Manon Lescaut«, opera v štirih dejanjih.

Sreda: 11.40 za I. stopnjo osnovnih šol. Ponovitev ob 18.30. 12.10 Kitarist Batista. 17.30 Slovarček sodobne znanosti - Jevnikar: »Slovenščina za Slovence«. 19.15 Higiena in zdravje. 19.40 Iz potne torbe Milka Matičetovega. 20.35 Simfonični koncert.

Četrtek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 Pod farnim zvonom župne cerkve pri Sv. Jakobu v Trstu. 17.00 Tržaški mandolinski ansambel. 18.30 Umetniki in občinstvo. 19.10 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše. 20.35 L. Malerba: »Mož, žena, muha«. Radijska drama. 21.15 Večer z zabavnim orkestrom RAI iz Rima. 21.45 Skladbe davnih dob.

Petek: 11.40 Radio za II. stopnjo osnovnih šol. Ponovitev ob 18.30. 12.00 Harmonikar Wolmer. 12.10 P. Benigno: Vpliv zdravlja na človeško telo. 18.50 Sodobni slovenski skladatelji. 19.10 Bernobini-Bompiani: Od humanoida do robota. 20.50 Koncert operne glasbe. 21.40 Folklorni plesi.

Sobota: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 11.50 Veseli motivi: 12.10 Tone Penko: Skrivnostni svet žuželk. 16.10 Operetni odlomki. 16.30 Marešalo pripoveduje: »Velika zvezdnica«. Izvajajo dijaki slovenskih višjih srednjih šol v Trstu. 16.50 Znani pevci. 17.30 Slovenski znanstveni delavci z univerze - Moj prosti čas. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 19.10 Družinski obzornik. 19.30 Zbor »Kočo Racine« iz Skopja. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 Stare slovenske ljudske igre: »Gospod s Preseka«. Priredil M. Mahnič.